

Otte år med F-35

CALIFORNIEN: Den danske testpilot PEL har været med på F-35-projektet i otte år. Som tommelfingerregel koster en F-35-testmission én million dollars i timen. Den foregår i et lukket luftrum, der fylder et areal tre gange større end Danmark. ■

Side 8-9

Iskoldt eventyr venter

UDFORDRING: Veteraner med og uden ben samt hjælpere er taget til et af de koldeste steder i Norge for at forberede sig til Arctic Challenge i Grønland: En månedlang skitur på godt 400 kilometer og med ekstremt lave temperaturer. ■

Side 10-11

18.064 nye rygsække

UDRUSTNING: Forsvaret får nye rygsække. FMI har købt tre forskellige typer: En dagtursrygsæk, en tredagesrygsæk og en rygsæk med fleksibel volumen til de virkelig uhåndterbare genstande. ■

Side 16-17

Hvorfor udlicitering?

LÆSERBREV: Flymekanikeren Michael stiller spørgsmålstegn ved, hvorfor der laves eftersyn på Forsvarets transportfly i udlandet, og hvorvidt det overhovedet er billigere at udlicitere. ■

Side 27

FORSVARSAVISEN 09

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 5 · DECEMBER · 2016

PETER BARTRAM TIL MEDARBEJDERNE: TUSIND TAK FOR INDSATSEN

Forsvarsavisen stiller skarpt på general Peter Bartrams fem år på posten som Forsvarschef. I et interview fortæller han om både de gode og svære sager, om oplevelsen af engagerede medarbejdere, om det at skulle spare 3.000 millioner kroner og om internationale kollegers opfordringer til at betale fuldt kontingent i NATO.

Læs mere på side 4-5

KORT NYT OM FORSVARET

Alle 38 kampvogne skal opgraderes

MATERIEL: Folketingets finansudvalg bemyndigede 24. november Forsvarsministeriets Materiel – og Indkøbsstyrelse (FMI) til at indgå kontrakt med leverandøren Krauss-Maffei-Wegmann om en gennemgribende renovering af samtlige Hærens 38 kampvogne. Pengene er da også allerede afsat i materielkapacitetsplanen. Alle 38 kampvogne moderniseres med en grundlæggende pakke, som omfatter fornyelse af sensorer, elektronik, under-vogn, drivlinje og hjælpeaggregater, ligesom alle vogne forberedes til forbedret bevæbning og beskyttelse. 16 kampvogne bliver fra start udstyret med forbedret bevæbning og beskyttelse, så de kan indsættes i internationale operationer. ■ /FMI

Danske kampfly hjemme efter indsats mod ISIL

MISSION: De syv F-16 Fighting Falcon kampfly, der de seneste seks måneder har været udsendt til Incirlik-basen i Tyrkiet, vendte den 15. december hjem til Skrydstrup. Siden juni har flyene – fire operative og tre i reserve – deltaget i Operation Inherent Resolve mod ISIL. Flyene har fløjet missioner over både Irak og Syrien og har blandt andet støttet koalitionen kamp for at befri Mosul. I alt er det blevet til 276 missioner. Der er i den forbindelse blevet anvendt 384 præcisionsbomber. Det er anden gang, danske kampfly har deltaget i Operation Inherent Resolve. Første gang var fra oktober 2014 til oktober 2015, og dengang var det med udgangspunkt fra en base i Kuwait. ■ /VFK

W

LÆS FLERE
NYHEDER,
GÅ I DYBDEN
MED FOKUSOM-
RÅDER ELLER
SE VIDEOER PÅ
FORSVARET.DK

Jacob Gram Alsing - major i Forsvaret til Chief operating officer hos Mikkeler ApS. Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Interview: Peter Bartram

SIDE 4-5

Indland

SIDE 6

Set udefra

SIDE 7

Udland

SIDE 8-15

Materiel

SIDE 16-19

Arbejdspladsen

SIDE 20-22

Kultur og identitet

SIDE 23-25

Forskning og analyse

SIDE 26

Læserne har ordet

SIDE 27

Sport og sundhed

SIDE 28

Navne

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Juledrop i Grønland

GRØNLANDS-DROP: Gennem tre uger har Cargo Handling på Flyvestation Aalborg haft travlt med at pakke årets juledrop, så Forsvarets udsendte på Grønland kan få julen at mærke. På stationerne Danmarkshavn, Daneborg og Mestersvig i Nord-østgrønland bor nogle af Forsvarets mest isolerede udsendte. Det forhindrede ikke et Hercules-fly i at lade julestemningen dale ned med faldskærm, der hvor flyene ikke længere kan lande. ”Vi har pakket deres juleand og flæskesteg, og vi har sørget for julegaver fra familie og venner. Ud over det fik de også almindelige fødevarer, reservedele, og hvad de ellers har manglet,” fortæller flyverspecialist Flemming, som er cargo handling assistent ved Air Transport Wing. Alle 20 drop kom sikkert ned. Kun én liter mælk, to æg og en pakke havregryn gik i stykker ud af de cirka otte tons gods, der tog turen i faldskærm ned til stationerne. ■ /ER

Rettelse vedrørende udmærkelsestegn

FEJL: I Forsvarsavisen nr. 8 fra november var der på side 21 en note om Forsvarets udmærkelsestegn. I noten opfordres medarbejdere til at komme med forslag til, hvor og hvordan udmærkelsestegnene kan sættes på uniformen. Som teksten læses, kan det virke som om, der opfordres til at komme med forslag til, hvor eksisterende metalmærker kan sættes på uniformen. Dette var ikke hensigten med opfordringen. Hensigten var derimod at sætte fokus på, hvordan Forsvaret i det hele taget på mere synlig vis anerkender grundlæggende militære kompetencer. Vi beklager fejlen. ■ /VFK

KRONPRINSEN UDDELTE ANDERS LASSEN-LEGATET

LEGAT: Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik uddelte den 2. december fire legater fra Anders Lassen Fonden, som han er protektor for. To hærsoldater blev tildelt et legat. Generalmajor Michael Lollesgaard for sin indsats som Force Commander for FN-styrken i Mali, og sergent Morten Mathiasen fra Gardehusarregimentet for sin indsats for sårede veteraners forhold samt for sin egen kamp tilbage efter en ulykke

i Musa Qala, Afghanistan i 2006. Generalmajor Michael Lollesgaard kunne ikke selv være tilstede i de nyrenoverede lokaler i Kommandantgården på Kastellet, da han stadig er i Mali, men han så med på VTC og var derudover repræsenteret ved sine forældre, som tog imod legatet. Udover de to soldater modtog Jægerkorpsets og Frømandskorpsets Sociale Netværk også hver et legat. ■ MB / VFK

Foto: fmn.dk

Ny forsvarsminister tiltrådt

CHEFSKIFTE: Forsvaret fik i forbindelse med den nye regeringsdannelse i november en ny minister: Claus Hjort Frederiksen (V). Den nye forsvarsminister kommer fra posten som finansminister. En post han ligeledes varetog fra 2009 til 2011. Claus Hjort Frederiksen har desuden været beskæftigelsesminister i otte år (2001-2009).

Claus Hjort Frederiksen har – ligesom nogle af sine forgængere, f.eks. Søren Gade (V) og Nikolai Wammen (S), har haft det – plads i regeringens indre koordinationsudvalg.

Claus Hjort Frederiksen er uddannet jurist og har blandt andet været fuldmægtig i Landbrugsministeriet og partisekretær for Venstre. Claus Hjort Frederiksen har aftjent 12 måneder værnepligt ved telegraftropperne i Høvelte. ■ /VFK

Alle forsknings- henvendelser til Forsvaret samles ét sted

FORSKNING: Forsvarets modtager hvert år rigtig mange henvendelser fra studerende og forskere, som ønsker at undersøge Forsvarets forhold, eller få adgang til Forsvarets arkiver i forbindelse med forsknings- og studieprojekter. For Forsvaret kan det have stor relevans, og mange myndigheder udnytter undersøgelserne til at udvikle eget område. Men det kræver også kræfter at finde de rette interviewpersoner, arkivmaterialer eller lignende, og derfor kan vi ikke sige ja til alle projekter.

For at vi bruger vores sparsomme ressourcer bedst muligt er Forsvarsakademiet blevet indgangen til Forsvaret, når det gælder forskning.

Forsvarsakademiet forsker selv i blandt andet Forsvarets forhold og kender til alle de faldgruber og de ressourcer, der skal til, for at et forskningsprojekt kan lykkes. Derfor er Forsvarsakademiet blevet udpeget til at være kontaktpunkt for alle henvendelser til Forsvaret om forskning og studieprojekter. Får din myndighed derfor en henvendelse om forsknings- eller studieprojekter, så henvis dem til kravene på Forsvarsakademiets hjemmeside eller til at skrive til fak@fak.dk. ■ / FAK

Statsministerbesøg i Irak

TYRKIET: 3. søndag i advent var en lidt usædvanlig dag for de danske militære enheder, der indgår i Operation Inherent Resolve (OIR), herunder DANCON på Al Asad Airbase. De fik nemlig besøg af statsminister Lars Løkke Rasmussen (V), der var i gang med en rundtur, der desuden – dagen før – førte ham til et besøg på Incirlik-basen i Tyrkiet, hvor det danske F-16-bidrag var sat ind i Kampen mod ISIL. Dagen begyndte med en 5,5 km løbetur rundt på Camp Havoc efterfulgt af morgenmad på KFUM. Af sikkerheds årsager var besøget kun kendt i en snæver kreds. Dagen var med andre ord som de fleste andre på Al Asad-basen - indtil statsministeren pludselig dukkede op. Statsministeren nåede ud over Camp Havoc at besøge radarbidraget og felthospitalet samt at hilse på sin søn Bergur, der er udsendt på OIR Hold 4. Lars Løkke Rasmussen havde gaver med til soldaterne i form af nye spil til KFUM - og de må endda gerne åbnes før juleaften. Ligeledes havde han en lille gave med til de enkelte soldater, men de bliver først åbnet til jul. Chef DANCON takkede for besøget og kvitterede med holdets skjold. ■ /OIR

Hærens køretøjer får nyt look

KLARGØRING: 34 pansrede mandskabsvogne, 31 lastvogne og godt 75 containere skal have cirka 2.000 liter grøn og sort maling, så de er klar til at indgå i NATO's hurtige reaktionsstyrke fra 1. januar 2017. Forsvarets Hovedværksteder har lånt ekstra kapacitet ved Flyvevåbnets Fighter Wing i Skrydstrup, som har opskaleret malergrejet og stillet hangarer, telte og malerkapaciteter til rådighed. Sammen med cirka 1.200 danske soldater skal materiellet indgå i landdelen af NATO's Very High Readiness Joint TaskForce 2017, og malerne arbejder i døgn drift på at dække de ørkengule nuancer med et frisk lag grønt og sort. Der ud over får både PMV M113, G4 og MAN-lastvogne 20 liter grøn og 5 liter sort maling, mens en container kan dækkes med 5 liter grøn. ■ SL/VFK

Aftale om Arktis på plads. Læs mere på side 19

Julehygge i Irak

HYGGE: Julestemningen er også nået til Irak, hvor den danske julehygge lige så stille kommer listende. Det hjælper, når tankerne driver hjemad mod familien, som de fleste savner i denne tid. Men det er også rart, at der julehygges med nye og gamle venner i missionsområdet. Alle ønskes en rigtig glædelig jul og et godt nytår fra hele DANCON OIR 4. Vi glæder os til at se jer i det nye år. ■ /VFK

Bagsiden: Julen er også nået til planeten Strukt. Læs side 32

KOMMENTAR

Farvel til 2016 – goddag til 2017

I december er der tradition for at se tilbage og gøre status. Og det er der da også god grund til i år. 2016 har været et travlt arbejdsår i Forsvaret, hvor mange opgaver og flotte resultater er gået hånd i hånd med vores stadige bestræbelser på at få bedre balance mellem mål og midler i det daglige. Vi har været indsat mange steder – både ude og hjemme, og mange har måttet løbe stærkt. Begrebet ”Torden-skjolds soldater” giver stadig rigtig god mening.

2016 blev også året, hvor der blev valgt kampfly for fremtiden. Vi fik også med godkendelse af Arktis-rapporten politisk enighed om udvikling af indsatsen i Nordatlanten, og så fik vi med Forsvarets kernefortælling sat ord og billeder på den militære metier i et dansk perspektiv.

Selv om 2016 uden tvivl var et travlt år, hvor der både var meget at være stolte af og også meget at tage ved lære af, så er udsynet til 2017 bestemt ikke mindre interessant.

2017 begynder med en ny minister ved roret, og også i Forsvaret er der vagtskifte mange steder. Men det bliver ikke ved det. 2017 er nemlig også året, hvor vi helst skal se et nyt forsvarsforlig. Et forligs betydning er stor. Det skal skabe rammerne for udvikling af et Forsvar, der også fremadrettet kan levere varen i et, om ikke ganske nyt, så på mange måder mere mudret sikkerhedsperspektiv, og et Forsvar som – vanen tro – skal kunne levere det rigtige på den rigtige måde. Der skal findes løsninger, og der skal tænkes nyt, så vi kan blive ved med at løse opgaverne ordentligt og effektivt, og så vi ikke sakker bagud i forhold vores mulige modstandere.

Med et nyt forlig er der god grund til at se på, om kapaciteter og ressourcer matcher ambitioner, behov og forpligtelser både nu og i fremtiden. Det bliver en vigtig opgave for vores politikere, når de skal tænke og skrive et nyt Forsvarsforlig.

Ud over at der forhåbentlig kommer et forlig, bliver 2017 - ligesom 2016 – sikkert fyldt med mange og ind i mellem overraskende opgaver, hvor Forsvarets soldater og andre ansatte skal yde vigtige bidrag til Danmarks sikkerhed og skaffe resultater til befolkningens og kongerigets gavn.

Alle i Forsvaret, civil eller militær, ønskes en glædelig jul og et rigtig godt nytår med tak for indsatsen i 2016.

Der er meget, der er værd at kæmpe for.

Per Ludvigsen
generalløjtnant
Viceforsvarschef

Foto: Anders Fridberg

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
generalløjtnant Per Ludvigsen
viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDE FOTO: Sara Skytte
Redaktion afsluttet 15. december 2016
Copyright Forsvaret 2016

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er allet af anbefalinger fra FE om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle persongrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 24.900

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

“JEG TRIVES MEGET GODT I MODVIND”

Tilbageblik: General Peter Bartram har været Forsvarets militære chef i en periode med hårde besparelser og omstillinger til nye opgaver. Han har haft overvejelser om at gå i utide. Men nu afleverer han et forsvar, der gør sig klar til nye opgaver.

AF CHRISTIAN BRØNDUM / FOTO: SARA SKYTTE

AFSKED

”Drivkraften i general Peter Bartrams professionelle liv har været de udfordringer, han har mødt undervejs i sin 37 år lange tjeneste i Forsvaret. Set i dét lys har den 55-årige general og forsvarschef i de seneste knap fem år befundet sig særdeles godt i jobbet, som han snart skal overlade til efterfølgeren.

“Jeg drives af udfordringer. Jeg har altid haft det sådan, at det er mest tilfredsstillende at være chef, når tingene spidser til og man har travlt. Jeg trives meget godt i modvind,” siger generalen i et interview få uger før han den 10. januar næste år overdrager embedets kommandofane ved en parade og reception på Hærens Officerskole.

Peter Bartram rykkede ind i chefkontoret i Kuglegården på Holmen, mens modvinden allerede blæste. Nye trusler begyndte at vise sig blandt andet i form af et Rusland, der ændrede sin optræden.

“Samtidig havde politikerne besluttet at skære 3.000 millioner kroner ud af vores budget. Er der noget, vi gjorde rigtigt, så var det, at vi relativt tidligt ændrede Forsvarets fokus fra antipirateri operationer og oprørsbekæmpelse til noget meget mere krævende. Vi startede transformationen til det, som har vist sig at blive kravet til os i dag. Russerne ER kommet, og vi er på vej til at deltage i NATO’s fremskudte tilstedeværelse i de baltiske lande. Jeg er glad for, at vi gik i gang tidligt og inden det blev soleklart, at omstillingen af Forsvaret ville blive relevant.”

Har du truffet beslutninger, som du er mindre tilfreds med i dag?

“Jeg har ikke noget, som jeg i den store femårs optik fortryder. Der kan være dage eller episoder, men ikke i det store perspektiv. Forsvarets kernefortælling, som står herovre, betyder derimod meget for mig,” siger Peter Bartram og peger på en billedramme, som indeholder de nyligt offentliggjorte fem punkter om Forsvarets værdier og eksistensgrundlag. I første linje står: “I Forsvaret kæmper vi for Danmarks sikkerhed.”

Mod hvem og hvor længe kan Forsvaret kæmpe?

“Danmark er medlem af NATO-alliancen, og bliver derfor ikke indsat isoleret. Men ellers afhænger svaret jo af, hvilken slags konflikt vi udsættes for. Vi må erkende, at Forsvaret volumenmæssigt er skåret til over årene. Jeg synes, vi har enormt dygtige enheder, vanvittigt dygtige soldater, og jeg synes vi har fået noget af det bedste materiel. Men man må også erkende, at vi ikke har haft råd til at købe det bedste materiel til alle,” siger han.

Du forlader Forsvaret netop som en ny regering har bebudet at Forsvaret skal styrkes. Ærgrer det dig?

“Nej, jeg glæder mig meget over, at man er kommet igen med tanker om at finde flere penge til Forsvaret. Jeg håber og tror også, at vi har været med til at skabe forståelse for behovet for at prioritere Forsvaret. Blandt andet fordi vi har peget på Ruslands ageren som en “game-changer” i sikkerhedspolitikken.”

Trods det lavere forsvarsbudget står Danmark ifølge Peter Bartram stadig godt i NATO-alliancen. Men presset for at forøge forsvarsbudgettet er stigende.

“Vores “street credit” i NATO er stadig meget høj. Jeg er også med i drøftelser (uden for NATO-regi, red.) blandt de store landes forsvarschef – både lande, der er i og

uden for NATO-samarbejdet – som ikke mange forsvarschef er med i. Vi har en høj status. Det er et faktum.”

“Men jeg må også sige, at når jeg er sammen med kolleger og besøgende politikere, så nævner de med stigende alvor Danmarks – i deres øjne – utilstrækkelige betaling til fælleskassen. Både amerikanere og briter siger til os, at I leverer supergodt til NATO’s missioner, men det vil også være rigtig godt, hvis I kunne levere mere budget. Jeg oplever klart et stigende pres og bekymring for det danske budget. Jeg tror, at det er afgørende, at regeringen nu siger, at der er behov for at prioritere Forsvaret mere.”

”

Jeg er meget tilhænger af den rollefordeling, hvor vi tager os af de militære løsninger, og politikerne tager sig af det politiske arbejde, hvor de siger, hvad ambitionen er, hvad præmisserne er og hvilket budget Forsvaret skal arbejde med. Så finder vi løsninger på opgaverne. Det fungerer rigtig godt.

Behovet for ekstra bevillinger afhænger ifølge Peter Bartram af de politiske ønsker til Forsvarets formåen.

“Hvad skal vores beredskab være? Er det godt nok, at vi engang imellem kan deltage i NATO’s “assurance measures” i Østeuropa og at vi engang imellem kan deltage i noget stabiliserende i Afrika og engang imellem kan være i de hårde missioner i Mellemøsten? Eller er det en politisk forventning, at vi skal kunne deltage kontinuerligt og nogle gange i parallelle missioner? Det må man definere, før man kan finde ud af, hvad det koster.”

Forsvarets behov kan opdeles i to dele: Kampkraft og udholdenhed.

“Vil man gøre Forsvaret bedre, skal man kigge på kampkraft og overlevelsesevne. Scenarierne peger på, at vi kan stå over for en meget mere kapabel modstander. Man kan stå overfor en modstander med fly, med kampvogne, ubåde og langtrækkende missiler, hvor man er nødt til at være forberedt på en anden måde end i dag.”

“Den anden del er ubalancen mellem mål og midler. Kan vi få noget mere personel, og det kan være både faste folk og værnepligtige, og kan vi skabe større sammenhæng til de virksomheder og institutioner, der beskæftiger vores reservepersonel, så vi kan trække mere på dem?,” spørger Peter Bartram.

Da du søgte og fik jobbet, lod opgaven på at gennemføre en stor besparelse. Siden har Forsvarets HR-måling vist faldende tilfredshed og tillid til Forsvarets chefer?

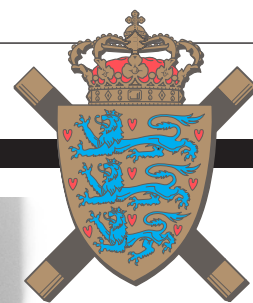
“Når man har fået til opgave at spare, og når man har taget jobbet, så er det vanskeligt at sige, at det vil man ikke. Denne opgave blev stillet af et meget bredt forankret politisk ønske i et demokratisk samfund. Så da jeg sagde ja til at sidde for bordenden, sagde jeg også ja til at gå i spidsen for den opgave. Jeg er fuldstændig opmærksom på, at det er nemmere at være chef i en periode, hvor pengene strømmer ind, end i periode, hvor der skal spares 3.000 millioner om året,” siger Peter Bartram.

Han tolker i øvrigt ikke HR-målingen som alene vendt mod Forsvarets chefer, men i høj grad også som udtryk for frustrationer over mangler i hverdagen.

“Vi har diskuteret, hvad man svarer, når man bliver spurgt om man har tillid til Forsvarets chefer. Er det så den nærmeste chef, man tænker på, eller er det værnsschefen eller forsvarschefen eller er det ministeren? Jeg skal ikke sige, at der ikke er fingre, der peger i min retning, men vi er overbeviste om, at svarene også er drevet af mangel på reservedele, mangel på materiel og så videre. I den hverdag spørger man så, hvorfor der ikke er nogle chefer, der siger fra opadtil.”

Hvad medarbejderne ikke altid kan vide er, at forsvarschefen i nogle tilfælde har viderebragt oplysningerne om mangler - på materiel og på folk - til ministeren, men af hensyn til den politiske proces ikke har talt højt om det. Peter Bartram nævner som eksempel sidste års historie om F16-mekanikerne på Flyvestation Skrydstrup, der endte med at skrive et brev til statsministeren med en appel om ikke at forlænge deres mission i Irak.

“Jeg tror, at HR-målingen var udtryk for en kæmpe frustration over ubalancen og en følelse af, at cheferne, heriblandt mig, ikke sagde fra. Men selvfølgelig gav jeg et billede til ministeren bag lukkede døre. Hvis jeg ikke kunne leve med det vilkår, så skulle jeg have taget mit tøj og være gået min vej.”

Har der været uenigheder, hvor du har overvejet at gå?

“Ja, der har været overvejelser, hvor jeg har trukket tingene ganske hårdt op. Jeg kan bekræfte, at jeg har trukket den streg op et par gange i nogle situationer, hvor vi havde nået grænsen for, hvad jeg ville være med til. Men det er jo endt med, at jeg er blevet. Vores system er sådan, at enten bakker man op og implementerer, hvad man politisk beslutter, eller også må man gå. Man kan ikke nøjes med at bakke halvvejs eller firs procent op. Når man har påtaget sig en opgave og vil man blive i stolen - det ville jeg, og jeg har haft en fantastisk tid - så er det min tilgang at bruge al vores ledelseskraft på at gennemføre opgaven så godt og fornuftigt som muligt,” siger Peter Bartram - og afviser venligt, men bestemt at nævne eksempler på uenighederne.

Du har haft en sag om dine medarbejderes ytringsfrihed. Hvordan har din egen ytringsfrihed haft det?

“En gang imellem er der nogle hensyn til den politiske

proces, man som forsvarschef bare må forstå. Men ellers er det et grundvilkår, at man skal kommunikere, og kommunikation har været et af mine fokusområder. Jeg synes, vi på en række områder har gjort fremskridt. Vi har udviklet Forsvarsavisen, hvor vi har åbnet for kritiske indlæg, og vi har afprøvet chat på nettet.”

Forsvarsministeriets departement er blevet kritiseret for at bruge en lang skruetrækker ind i de militære stabe. Er skruetrækkeren blevet for lang?

“Jeg er meget tilhænger af den rollefordeling, hvor vi tager os af de militære løsninger, og politikerne tager sig af det politiske arbejde, hvor de siger, hvad ambitionen er, hvad præmisserne er og hvilket budget Forsvaret skal arbejde med. Så finder vi løsningerne på opgaverne. Det fungerer rigtig godt.”

Hvad vil du sige til soldaterne, når du går? Vil der være et undskyld blandt ordene?

“Hvorfor skulle jeg sige det? Nej, jeg vil sige tusind tak for indsatsen ude og hjemme til de operative enheder. Men jeg vil også sige tak til stabene og skolerne, der ofte glemmes. Hold da op, hvor har vi engagerede mennesker, som ikke får mange medaljer på brystet, men som løser alt fra borgerhenvendelser til aktindsigter og svarer på spørgsmål fra politikere og Forsvarschefen og producerer briefinger til gæster fra indland og udland. Vi har et forsvar med enormt dedikerede mennesker, og det vil jeg sige tak for.”

Peter Bartrams egne fremtidsplaner omfatter bestyrelsesarbejde i både virksomheder og i Børns Vilkår.

“Jeg har fået mulighed for at indtræde i et stort dansk firma som næstformand. Jeg kigger også på et par andre firmaer, herunder en tænketank, men alt sammen i regi af bestyrelsesarbejde. Jeg har fået tilbudt et job som adm. direktør, men har sagt nej tak, for jeg har haft det bedste, sjoveste og mest inspirerende chefjob, der findes.” ■

Første hold MMS'ere uddannet

UDDANNELSE: De første 10 af Forsvarets medarbejdere har nu bestået Master i Militære Studier, der er en del af det nye uddannelsessystem i Forsvaret. Master i Militære Studier (MMS) er en forskningsbaseret videreuddannelse for officerer og ansatte i Forsvaret, der ønsker stillinger på højeste ledelsesniveau i Forsvaret. Uddannelsen udbydes ved Forsvarsakademiet med studiestart hvert år i august. På Master i Militære Studier lægges der særligt vægt på evnen til at analysere, vurdere og træffe beslutninger, der omhandler operative, strategiske, ledelses- og styringsmæssige problemstillinger. /FAK

10 medarbejdere kan nu kalde sig Master i Militære Studier. En blev færdig efter dette foto blev taget. Foto: Marianne Smedegaard Hansen.

GRØNT LYS TIL MODERNISERING AF FEM KASERNER

Der afsættes i første omgang 283 millioner kroner til kasernerne i Slagelse, Holstebro, Skive, Oksbøl og Høvelte. Pengene går til nybyggeri af garager, værksteder samt materiel-, bade- og omklædningsfaciliteter.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

OPDATERING Fem kaserner får et tiltrængt løft, som påbegyndes allerede i det nye år. Det har Folketingets finansudvalg 24. november givet grønt lys for. Der er bevilget i alt 283 millioner kroner, som primært går til garageanlæg og bedre materiel-, bade- og omklædningsfaciliteter. Derudover imødegås, at Hæren planlægger at udvide kapaciteten til uddannelse af værnepligtige i Slagelse. Byggeriet skal blandt andet imødekomme Forsvarets Efterretningstjenestes krav til opbevaring af våben.

Den samlede pris for modernisering af Hærens kaserner bliver et sted mellem 1,2 milliarder kroner og 1,5 milliarder kroner. Indtil videre er det dog kun de 283 millioner kroner, som er bevilget til fase 1. Udbudsprocessen begynder den 15. december, og arbejdet ventes gennemført i løbet af 2017 og 2018.

HOVEDPUNKTER

Antvorskov Kaserne

Ny værkstedsgarage til VN1 sammenbygget med materiel-, bade-, og omklædningsfacilitet til 160 m/k, samt selvstændige materiel-, bade- og omklædningsfacilitet sammenbygget med eksisterende garage 34.

De nye materiel-, bade- og omklædningsfaciliteter skal benyttes af Gardehusarregimentets 1. og 2. bataljonsenheder. Enhederne benytter i dag eksisterende faciliteter til bad og omklædning. Disse kan således frigøres til genanvendelse for Hærens Basisuddannelse eller lægges i dvale.

Pris: 92 millioner kroner

Dragonkasernen i Holstebro og øvelsespladsen på Dyrby Vestergaard

Depotbygning 135 ombygges til garage og værkstedsfaciliteter. Bygningen vil blive anvendt af to kampvognseskadroners mekanikere og en eskadron til garagering, p.t. anvender enhederne gamle kolde garagebygninger. Disse bygninger vil blive revet ned i løbet af arbejdets fase 2. Enheden på Dyrby Vestergård får nye op til 30 meter lange køretøjer i 2018, og de eksisterende værksteder i Holstebro og Skive er ikke dimensioneret til de nye køretøjer. Det er derfor nødvendigt at bygge en ny værkstedsfacilitet, som er dimensioneret til enheden, der hvor enheden hører hjemme

Pris: 43 millioner kroner

Skive Kaserne

Ny værkstedsgarage til VN1 enheden på kasernen. Trænregimentet skal have bygget et

tidssvarende værksted, da man blandt andet er tvunget til at låne standpladser ved Forsvarets Hovedværksted i Skive. Enheden anvender derudover en bygning, som samtidig fungerer som vaske- og smørehal for alle andre enheder ved Ingeniørregimentet. Der er således utilstrækkelige faciliteter på kasernen, ligesom lån af standpladser ved hovedværkstedet i Skive generelt medfører forsinkelser i eftersyn/vedligeholdelse på andre og lavere prioriterede opgaver ved hovedværkstedet. De eksisterende bygninger vil efterfølgende blive benyttet af andre enheder, som derved får lettere adgang til bl.a. vask og smøring.

Pris: 37 millioner kroner.

Oksbøllejren

Lejren skal have bygget en ny standardgarage sammenbygget med materiel-, bade-, og omklædningsfacilitet til 160 mand. Bygningen vil blive anvendt af 1. Artilleriafdeling, som i indeværende forlig er udvidet fra cirka 150 til cirka 300 mand.

Pris: 55 millioner kroner

Garderkasernen Høvelte

Kasernen skal have bygget en ny standardgarage sammenbygget med materiel-, bade-, og omklædningsfacilitet til 160 m/k. Bygningen vil blive anvendt af et Panserin-

fanterikompagni ved Den Kongelige Livgarde. Enheden flytter fra kolde garager, der som en del af fase 2 vil blive revet ned. Enhedens nuværende bade- og omklædningsfaciliteter vil efterfølgende kunne anvendes i forbindelse med Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens øvrige kapacitetstilpasning.

Pris: 56 millioner kroner

I STORE TRÆK

1. Projekteringen af alle projekterne er gennemført. Udbudsprocessen påbegyndes den 15. marts og forventes at vare ind til sommeren 2017, hvorefter der kan indgås kontrakter.

2. Grundet det nuværende pres på byggemarkedet vil der være en periode fra indgåelse af kontrakterne til selve arbejdet går i gang, da der er meget lange leveringstider på betonelementer for tiden. Derfor forventes de fleste projekter først påbegyndt i slutningen af 2017 og med planlagt aflevering ultimo 2018.

3. Projektet på Dragonkasernen i Holstebro med ombygning af bygning 135 begynder til januar 2017 og har en planlagt aflevering ultimo september 2017.

CAMPUSMILJØ PÅ SVANEMØLLEN KASERNE

I foråret 2016 udbød Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse en åben projektkonkurrence for en helhedsplan for Svanemøllens Kaserne i København. Målet for projektkonkurrencen var at få bud på, hvordan kaserneoområdet kan udvikles, så bebyggelsesgraden kan øges i fremtiden, bl.a. med et evt. nyt domicil for Forsvarets Efterretningstjeneste.

For en af de eksisterende beboere, Forsvarsakademiet, er der i helhedsplanen lagt op til et indbydende campusmiljø, som kan understøtte en samling af alle Forsvarets officerssskoler på kasernen. Dermed kan der skabes en lokalplan for hele området, der skaber de bedst tænkelige rammer for en samlet skolestruktur, der igen kan skabe en større samhørighed i Forsvaret. Den netop gennemførte flytning af Flyvevåbnets Officerssskole til kasernen er første skridt i denne retning.

Med en ny helhedsplan for Svanemøllen Kaserne kan Forsvaret og Københavns kommune nu gå i gang med at planlægge den endelige lokalplanlægning for området. ■

”
SAGT & SKREVET OM
FORSVARET

Uacceptabel træning af irakiske soldater

”Det er uacceptabelt, at danske soldater uddanner irakiske soldater, der ikke overholder krigens love.”

Forsvarsordfører **Holger K. Nielsen** (SF) som reaktion på nye afsløringer af, at dansktrænede irakiske soldater har begået krigsforbrydelser i forbindelse med kamphandlinger og tilfangetagelser.

Radio 24syv
6. december 2016

Træning giver luft

”Jeg havde en tung hverdag, da jeg kom hjem. Men når man dyrker motion, kan man slippe tankerne og træde ind i en verden, hvor man ikke tænker på alt det dårligdom, der fylder. Man kan fordybe sig. Forsvinde et øjeblik. Det giver lige den luft, man har brug for.”

Veteran **Flemming Ringtved** har sammen med tre andre indrettet et motionsrum med træningsmaskiner i en gammel lade ved Veterancenter Midtjylland i Brabrand. De har fået maskiner fra Skive Kaserne og rabat på gipsplader, maling mv hos den lokale Stark.

Århus Stiftstidende
9. december 2016

Fred kræver også planlægning

”Der er tilfælde, hvor det er rigtigt at gribe til militær magt. Men i løbet af de seneste årtier har Folketinget gang på gang sendt danske styrker i krig uden nogen plan for, hvem der skulle vinde freden.”

Politikens leder i anledning af politologen **Gorm Harstes** afhandling ’Kritik af krigens fornuft’ der dokumenterer, at krige stort set aldrig går, som man har planlagt.

Politiken
7. december 2016

Ingen ny kold krig

”Meget kan indikere, at de politiske og ideologiske mål, som Vesten og Rusland har, ikke er forenelige, og at det vil føre til stridigheder. Men det betyder ikke, at vi befinder os i en ny kold krig, til trods for hvad fortalernes for det synspunkt siger.”

Historiker **Aske Hennelund Nielsen** mener, at enhver snak om kold krig i virkeligheden er udtryk for en længsel efter simple fjendebilleder, som kan føles nemmere at forholde sig til end tanken om, at vores verden kan blive sønderrevet af personer, der enten bor blandt os eller har sneget sig ind i vort samfund.

Information
5. december 2016

KLUMME

Af **Flemming Splidsboel Hansen**
Seniorforsker, DIIS

Russiske ”aktive foranstaltninger”

Begrebet ”hybridkrig” er på rekordtid blevet en del af danskernes fælles militære forståelse. Det kan være svært at sømme dets betydning helt fast, men det hybride minder os om, at det er en blanding af kinetiske (fly, kampvogne, skibe, krudt og kugler, *red.*) og ikke-kinetiske (PSYOPS, kommunikation, genopbygning mv., *red.*) elementer. Det er jo ikke nyt i militærhistorien, men adgangen til det digitale domæne gør måske alligevel, at vi står over for noget hidtil uset. De ikke-kinetiske værktøjer udgør i dag samlet set en fantastisk force multiplier (styrkeforstærker, *red.*), som i bedste fald kan hjælpe en stat med at nå dens mål, uden at den behøver at gå i kamp.

Det er jo især Rusland, som tvinger os til at fokusere på hybridkrigens ikke-kinetiske elementer. I den sovjetiske efterretningstjeneste KGB talte man om ”aktive foranstaltninger”, og i skuffen med den slags kunne man blandt andet finde desinformation og andre former for påvirkningsaktiviteter. I flere af vores nabolande taler man nu åbent om at imødegå aktive foranstaltninger fra russisk side, og det indikerer altså en dagsorden, som er bredere end blot desinformationen. Det drejer sig blandt andet om køb af politikere og internettrolde, indhentning og offentliggørelse af hackede mails, forfalskede breve og skjult partistøtte. Det er først og fremmest en opgave for de nationale sikkerhedstjenester at håndtere denne udfordring, men den har også en klar forsvarsdimension. For eksempel ser vi forsøg på at påvirke en offentlig debat om alliancevalg, deployeringer og materielindkøb, og på sigt er det naturligvis aktiviteter, som kan påvirke også forsvarsviljen. Udviklingen i Danmark vil med stor sandsynlighed gå i samme retning, og vi vil således med fordel kunne skele til erfaringerne i vores nabolande.

I Danmark er det mest den russiske desinformation, som har fået opmærksomhed. Det er vanskeligt at vurdere dens omfang og effekt, men den danske offentlighed er givetvis mindre påvirkelig, end det er tilfældet i flere andre NATO-lande. Der er trods dette god grund til at fokusere mere på den russiske desinformation. Det skyldes, at den bliver stadig mere blankpoleret og derfor vanskelig at gennemskue for den almindelige nyhedsforbruger. Det digitale domæne har skabt et nyhedsanarki, som ikke kan kontrolleres, og hvor man må kæmpe forgæves for at holde meninger ude. I ren desperation forsøgte man for eksempel i Litauen at forbyde russiske tv-kanaler, som man mente var rene propagandamaskiner for Kreml, men det er selvsagt ikke en holdbar løsning. Hvis man frygter for forsvarsviljen i Litauen, så må man i stedet gøre noget for at styrke den. Og det er man så også begyndt på ved brugen af blandt andet fortællinger om det historiske modsætningsforhold til Rusland.

Desinformationen er en systemisk udfordring, som kræver et eller flere systemiske svar. Indtil videre har vi ikke formået at formulere et systemisk svar, og vores politik har mest karakter af små plastre, som vi

sætter på rundt omkring på de steder, hvor desinformationen gør ondt. Den russiske kynisme i desinformation er efterhånden veldokumenteret, og det er ikke kampafgørende, at vi får afsløret det ene eller det andet eksempel. Når vi nu ikke kan holde desinformationen ude, må vi i stedet mindske vores sårbarhed. Dét kan vi blandt andet gøre ved at styrke de kompetencer, som skal til for at kunne gennemskue selv den blankpolerede desinformation. Det er en langsigtet og vanskelig opgave, som bedst løftes i skolerne og på uddannelsesinstitutionerne. Opbygningen af en effektiv kognitiv (tilegnelse af viden eller indsigt gennem tænkning, undersøgelse, erfaring el.lign., *red.*) firewall er vores bedste svar på en meget vanskelig udfordring. ■

Flemming Splidsboel Hansen er forskningskoordinator og seniorforsker i international sikkerhed ved DIIS (Dansk Institut for Internationale studier). Hans fokusområder er bl.a. russisk indenrigs- og udenrigspolitik, russisk national identitet, NATO, efterretningsarbejde m.v.

Flemming Splidsboel Hansen. Foto: Privat

I SLIPSTRØMMEN AF F-35

Efter otte år i F-35-programmet vender dansk F-16-bidrag og testpilot hjem.

AF RUNE DYRHOLM / VFK

PARTNERSKAB

”På Edwards Air Force Base i det nordlige Californien emmer luften af historiens vingesus - eller nok snarere historiens motorbrøl, for det er her Chuck Yeager brød gennem lydmuren som den første, og her at rumfærgerne kom ned fra turene i rummet. Det er her omtrent alle de store gennembrud inden for især militær flyvning er foretaget, og det er også her, den danske testpilot med kalde-navnet PEL har haft sin daglige gang igennem de seneste otte år som den eneste udenlandske testpilot på Joint Strike Fighter-projektet. Den 14. december vendte han og det danske F-16-fly (med nummeret ET-210) hjem til Danmark efter at have deltaget i det omfattende testprogram for F-35, der nu er ved at have nået sin afslutning. Dermed har han og det danske bidrag været med siden den absolutte start.

”Da vi startede tilbage i 2008, var det danske fly det eneste, som test-eskadrillen rådede over, og vi var kun 25 mand. Siden fik vi hentet de første F-35'er, og eskadrillen voksede til 1.000 mand, herunder 14 testpiloter, som kun har haft fokus på at gennemteste alle aspekter ved flyet. Nu findes der

ganske enkelt ikke et fly, der er så gennemtestet og taget til ekstreme som det her, og jeg vil tro, at der nu er fløjet fem gange så mange testmissioner som på F-16,” lyder det fra PEL.

En million kroner i timen

F-35 har nu opnået ”Initial Operational Capability”, som betyder, at F-35 er erklæret operativt, men endnu ikke i enhver tænkelig rolle. Det danske F-16's rolle har været at fungere som støttefly, og det har fløjet mere end 1.100 missioner sammen med F-35 gennem årene. Det svarer til omtrent halvdelen af alle testmissionerne. Her har PEL blandt andet sørget for sikkerheden under testflyvninger, være modstander eller mål, når F-35's sensorsystemer skulle afprøves, og testet diverse undersystemer. Den danske F-16 har også et specielt glas over bagsædet, som er ideelt at fotografere igennem, så stort set al fotodokumentation af testforløbet er taget herfra.

En typisk testmission for F-35 er et meget stort set up. Der indgår et testfly, et chasefly (følgefly), et kontrolrum med op til 50 ingeniører, som overvåger alle testflyets systemer i realtid og som regel også mindst ét tankfly. Som tommelfingerregel koster en F-35-testmission én million dollars i timen.

Flyvningen tager op til 4,5 time pr. mission og foregår i Edwards AFB's lukkede luftrum, der er tre gange større end Danmark, eller ude over Stillehavet. Inden take-off er alt briefet, og manøvrerne er afprøvet i simulator.

”Da jeg begyndte herovre, fik vi at vide, at hvis vi skulle nå at komme igennem hele testprogrammet, så skulle vi flyve tre missioner om dagen, og det var der ingen i hele verden, der troede på kunne lade sig gøre. Nu flyver vi seks om dagen. Der bliver skrevet historie hver dag, og næsten hver eneste flyvning flytter vi grænserne for, hvad nogen har prøvet før. Vi ved også godt, at alles øjne er rette mod os, så derfor går vi ikke hjem, før arbejdet er færdigt,” forklarer PEL om arbejdsdagene, der typisk ikke er kortere end 10-12 timer seks dage om ugen.

High-risk-missioner hver dag

Mange af missionerne har været såkaldt ”high-risk”, hvor motoren slukkes i luften, eller piloten skal genvinde kontrollen over flyet, når det er blevet fløjet ud over sine begrænsninger. Den slags bliver aldrig rutine, men dog alligevel en del af hverdagen for PEL.

”Tidligere var det sådan, at en ”high-risk”-mission var noget, man lå søvnløs over. I dag flyver vi den

slags næsten hver eneste dag, men vi sørger selvfølgelig for, at det ikke bliver rutine.”

PEL er den eneste udenlandske pilot, der har deltaget i F-35-programmet og den eneste, der har været med lige siden opstarten af testprogrammet.

”Jeg var med til at definere træningsprogrammet for de allerførste piloter, som jo ikke havde nogen at lære det af. Det var otte timer i en simulator og så af sted. F-35 er meget nem at flyve, og enhver F-16-pilot vil i princippet kunne sætte sig op og flyve det uden videre - så længe vi kun snakker selve flyvningen og ikke anvendelsen af alle våbensystemerne og så videre.”

Han har endnu ikke selv haft mulighed for at flyve F-35, da det har været forbeholdt nationer, som har købt og fået leveret flyet, men han håber, at den viden og erfaring, han har opnået om F-35-programmet, kan komme i spil nu, hvor han vender hjem til Danmark. og danske politikere har valgt, at F-16 skal afløses af netop F-35.

”I virkeligheden har vi travlt, hvis vi skal nå at gøre klar til de nye fly, selv om der er flere år til, at der faktisk står en F-35 i Danmark. Og den proces håber jeg da at kunne hjælpe til med, når jeg vender hjem,” slutter PEL. ■

Det danske F-16-udlånfly: “ET-210 - THE DREAM JET”

En tommelfingerregel er, at en testmission for F-35 koster én million dollars i timen, når man regner tankfly, testfly og alle specialisterne med. Derfor er det også mildest talt en streg i regningen, hvis testen bliver aflyst, fordi et fly ikke fungerer undervejs, og netop derfor har det danske fly gjort sig særligt positivt bemærket. Flyet har nemlig vist sig så pålideligt, at der end ikke afsættes et back-up-fly til det, mens der normalt er mindst ét reservefly til ethvert andet fly i testmissionen.

Derfor betragtes den danske F-16, ET-210, som det absolut mest stabile fly på hele Edwards AFB, hvilket tilskrives den høje danske standard for vedligeholdelse, som danske teknikere på skift har stået i spidsen for gennem alle otte år.

ET-210 var det første fly, som test-eskadrillen 461st flight Test Squadron modtog allerede inden det første F-35-testfly ankom. Derfor har flyet også fået status som eskadrillens maskot, og den særlige halebemaling har gjort den til et yndet motiv for flyspottere og entusiaster, der sågar kan købe en model af flyet som samlesæt. ET-210 har også optrådt i filmen Iron Man 2.

PEL OM F-35

Hvilke forskelle er mest markante, hvis du skal sammenligne F-35 med F-16?

"Den helt store forskel er helt klart det, vi kalder for "sensorfusion". F-35 behandler kontinuerligt data fra alle sine egne og andre enheders sensorer og præsenterer kun det væsentlige for piloten. Det betyder, at han ikke selv skal sidde og koncentrere sig om at anvende det ene eller det andet system, men dybest set bare koncentrere sig om målene. F-35 har også sensorer, som vi ikke kender fra eksisterende fly. Det har for eksempel et indbygget elektrooptisk system, som svarer til det, der sidder i en targetingpod uden på F-16, men på F-35 er det bare bygget ind i flyet, så man altid har det med. F-35 har også kameraer hele vejen rundt om flyet, som både kan bruges til at detektere mål. Når piloten kigger sig omkring, så kigger han ud igennem de kameraer - men sådan føles det ikke. Han kan kigge ud gennem gulvet på flyet eller bagud, så der er ingen blinde vinkler. Herudover har den en meget avanceret radar, der også kan tracke jordmål, og den har nogle muligheder inden for elektronisk krigsførelse, som vi ikke har med F-16. Og så selvfølgelig Stealth, som vi i virkeligheden betegner som Low Observability, da den både har lav radar og IR-signatur."

Det har ofte været skrevet i pressen om tekniske problemer med F-35. Er det noget, du har oplevet gennem dine otte år som testpilot i projektet?

"Jeg har aldrig tænkt, at det her ikke kom til at lykkedes, sådan som det er blevet fremstillet i pressen gennem årene. Den største styrke ved projektet er alle de ressourcer, der er til rådighed for at få det til at lykkedes. Det er "too big to fail". Der sidder vel 10.000 af de dygtigste ingeniører, der arbejder kun på det her, og jeg har set fejl på flight control-systemet, som er blevet rettet i løbet af en weekend. Hvis vi havde haft tilsvarende fejl på F-16 havde det taget måneder. Jeg har heller aldrig set en motor, der - sagt på jysk - har fået så mange tæsk uden at slå en forkert skid. Noget af det farligste, du kan gøre med et fly, er at flyve det lodret op, indtil det kommer ud af kontrol og kommer i spin. Vi har lavet hundredevis af de tests, og flyet gjorde aldrig noget forkert. Jeg "chasede" de fleste af de flyvninger, og normalt vil man opleve, at motoren stopper eller gør noget, den ikke skal, men det var nærmest kedeligt til sidst, for den gjorde aldrig det mindste forkert."

Det har været fremme, at F-35 ikke er stærk i klassisk luftkamp. Er det noget, du kan genkende?

"Jeg har selv fløjet som modstander i de tests, og helt grundlæggende er kritikken noget pjat. Det er rigtig nok, at i helt traditionel "dog fight", der kommer den lidt til kort her og der, men den kan så nogle andre ting - for eksempel har den meget højere "angle of attack" end F-16 og kan "tail-slide", og det er sådan nogle egenskaber, man først skal til at udvikle taktikker for at kunne anvende. Rent manøvre-mæssigt kan man kontrollere F-35 i situationer, hvor andre fly aldrig vil kunne komme, og derfor er det paradoksalt, at F-35 er blevet kritiseret for netop ikke at være lige så manøvre-dygtigt som for eksempel F-16. Jeg tror årsagen er, at folk taler ud fra det, de kender, og kritikken kommer fra folk, der har fløjet fly i 1980'erne. Det hører også med til historien, at kommer det til "dog fight" i dagens krige, så er der gået noget grueligt galt, for man baserer sig på at skyde fjendens fly ned lang tid før, det kommer tæt nok på, til at vi kan snakke om "dog-fight"."

ARCTIC CHALLENGE

Arctic Challenge er navnet på ekspeditionen. Holdet består af 17 veteraner – de 10 med fysiske eller psykiske skader. Blandt de ikke-skadede er der veteraner med erfaringer fra Siriuspatruljen, Frømandskorpset og Jægerkorpset. Derudover er der også en læge fra Jægerkorpset, en fysioterapeut samt en bandagist, der også er teknisk altmuligmand. En mediegruppe dokumenterer turen.

Arctic Challenge har et budget på flere millioner kroner og er finansieret via sponsorater. Siriuspatruljen har støttet Arctic Challenge med udlægning af depoter på ruten.

ISKOLDT EVENTYR

400 km ekspedition på ski i Nordøstgrønland venter en gruppe veteraner med og uden ben. De vil vise omverdenen, hvad krigsveteraner også kan.

AF ANDERS V. FRIDBERG / VFK FOTO: BRIAN MOURIDSEN

VETERAN Det er kun i lysskæret fra pandelamperne, man kan se sneen i luften. Mørket ligger som en tyk dyne over Storwartz-lejrskolen ved Røros i Norge, og sneen som en tilsvarende dyne over landskabet. Temperaturen er lige under frysepunktet, og der blæser en frisk vind. Sneen i lyskeglerne flyver nærmest vandret, og luften føles iskold mod ansigtet.

Røros ligger godt 100 km sydøst for Trondheim. Byen kan være et af de koldeste steder i Norge. Det er derfor, 24 veteraner og hjælpere fra foreningen Veterans in Motion er i området. Veteranerne skal lære at begå sig i kulden, inden de til marts sætter kursen mod Nordøstgrønland og Arctic Challenge, som foreningen har valgt at kalde ekspeditionen. En ekspedition, der ad det vidtforregnede system af fjorde skal føre dem fra Forsvarets Vagt i Mestersvig til Siriuspatruljens base på Daneborg. En måned lang skitur på godt 400 km, og med ekstremt lave temperaturer (ned til minus 30 grader celsius) som en væsentlig del af udfordringen.

”Formålet med Veterans in Motion og Arctic Challenge er at vise omverdenen, at veteraner ikke bare er nogen, der bor i skoven og tager egne eller andres liv. At veteraner, uanset om de er skadede eller raske, besidder en masse ressourcer og er nogen,

som andre måske kan lære af. Vi er ambassadører for hele gruppen af veteraner,” forklarer Rune. Han er leder af Dansk Idrætsforbunds Soldaterprojekt og tovholder på den store ekspedition.

Nu er vi tæt på

Aftenturen fra lejrskolen er ikke marchtræning, og derfor bevæger den lysende slange af deltagere sig kun få hundrede meter ud i mørket. Veteranerne skal øve sig i at etablere lejr i en trekantet formation (hvor tre hunde kan fungere som alarmer mod isbjørne), slå telte op og pille dem ned, lave mad og i det hele taget klare sig i kulde. Alt nødvendigt udstyr - telte, varme soveposer, tykke liggeunderlag, ekstra tøj, primusser, brændstof og mad - medbringes på pulke, som er små slæder, man trækker.

”Det er en af de første gange, vi alle er samlet. Det er fedt at mærke frugten af alt arbejdet gennem mere end halvandet år. Alle går op i det. Nu er vi tæt på og kan mærke, at det virkelig bliver til noget,” siger Christian.

Han er formand for Veterans in Motion og selv fysisk skadet efter at være blevet skudt af en snigskytte i Afghanistan i 2012. Træningsturen er ramt af for få kuldegrader, men vejret giver stadig udfordringer. Isskruerne, der skal holde teltene fast, kan ikke rigtigt få fat i den bløde is under sneen,

når teltene skal sættes op. Til gengæld skal de hakkes fri, når isen er frosset til om natten. Og den første nat ude blev deltagerne ramt af en storm, så ingen rigtig fik sovet.

”Det er fint, at de får prøvet, når det hele ikke er let. Jeg synes, de klarer det godt. Nogle af de problemstillinger, jeg havde forestillet mig ved at skulle arbejde med veteraner, der mangler ben eller har PTSD, har ikke været der. Jeg er fortrøstningsfuld over, at de nu kender materiellet og ikke skal bruge så lang tid på at slå telte op. Men det er klart, at kulden på Grønland bliver en kæmpe udfordring,” siger ekspeditionsleder Mads.

Som tidligere Siriusmand og leder af Siriuspatruljens forskole ved han alt om, hvordan man klarer sig i ekstrem kulde.

Et eventyr uden lige

En af veteranerne uden ben er Mark. Han skal køre ekspeditionen i en sitski (se artikel om Specialdesignet sitski). Siden han blev skadet i Afghanistan i 2009, har Mark lært sin nye krop at kende gennem flere idrætsprojekter for skadede soldater, og i dag er han fast mand på det danske landshold i kørestolsrugby, samtidig med at han passer job og studier. Han ser sig selv som ambassadør for andre veteraner. Men han er også med for oplevelsens skyld.

”Det er et eventyr uden lige. Man skal

jo være i Siriuspatruljen for at opleve noget lignende. Det bliver en oplevelse, som vi vil tale om i mange år,” forudsiger han. Også de PTSD-ramte kan have særlige udfordringer ved ekspeditionen, fordi de bliver udfordret af det ukendte og uforudsigelige. Men Morten bliver mere og mere rolig ved udsigten til ekspeditionen.

”For mig har det været vigtigt at få de forskellige brikker til at falde på plads; sådan er teamet, det er de her telte vi bor i, så langt skal vi gå hver dag. Så finder jeg ro i det hele,” siger han.

Morten er ny i gruppen af veteraner, der deltager i idrætsprojekter. Han hører ind i mellem kritik af, at projekterne kun henvender sig til de stærkeste af de skadede. Det gør Arctic Challenge på grund af den ekstreme udfordring. Men Morten er overbevist om, at projektet alligevel varetager rollen som ambassadør for alle veteraner.

”Det hjælper også dem længere nede i kæden, når vi kan vise, at skadede soldater kan det her. Når det kan lade sig gøre for os, så er der mange ting, der kan lade sig gøre – også for andre skadede soldater,” siger han, inden han sammen med de andre veteraner og projektets mest kendte ambassadør, Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik, spænder skiene på for at glide ud på en 15-20 km træningstur og endnu en overnatning i teltene. Det er for koldt til at

SPECIALDESIGNEDE SITSKI TIL BENAMPUTEREDE

To af deltagerne på Arctic Challenge-holdet er dobbelt benamputerede og skal gennemføre turen i en stol monteret i en pulk, som de selv skubber frem ved hjælp af skistave- og store muskler i overkroppen. Stolene er designet og bygget af bandagist Brian og kan monteres i både pulkene og på ski. "Jeg har ikke kunnet finde nogen, der har gjort det på den måde før. De amputerede veteraner, der har været på lignende ekspeditioner før, har siddet direkte i en pulk og er blevet trukket. Men en del af ideen i det her er, at de skal være selvhjulpne. Det er ikke meningen, at vi bare skal trække dem," forklarer Brian.

"Jeg vil helst klare det selv, det er lidt sjovere. Jeg regner med, at jeg klarer mig selv, når vi er ude på fjordene. Når vi skal over land, skal jeg nok have en spændt foran," supplerer Mark, der er en af de to veteraner uden ben.

Andre særlige udfordringer for de amputerede er, at de har vanskeligere ved at holde sig varme i pauser (de kan ikke løbe i små cirkler) og på grund af føleforstyrrelser i benstumperne ikke nødvendigvis opdager, hvis de får forfrysninger.

På baggrund af erfaringerne fra Røros i Norge går Brian nu i gang med at støbe sæder, så de to uden ben kan sidde nede ved jorden og være med til teltopsætning og nedtagning uden at de risikerer forfrysninger, fordi de sidder direkte på sneen.

RIGTIGT MEGET CHOKOLADE

Der skal spises seriøse mængder af kalorier under Arctic Challenge. Ekspeditionsleder Mads, der har en kandidatgrad i human fysiologi, har regnet sig frem til, at deltagerne skal indtage 6.000-8.000 kilokalorier om dagen – og mere på de særligt hårde dage. Det er to til tre gange kalorieindtaget for en gennemsnitsmand. En dagsration vil bestå af to poser frysetørret mad til morgen og to til aften. I løbet af dagen skal deltagerne spise 300 gram chokolade (svarende til en plade Marabou og en plade Rittersport), to proteinbarer og en pose nødder, og de skal drikke energidrik og kakao. I de udlagte depoter vil der være ekstra mad, hvis nogen skulle have lyst til eller behov for mere. Det er faktisk sandsynligt.

"Jeg har nørdet grundigt og regnet ud, at en standardmand på 180 cm og en vægt på 75 kg med et standardstofskifte vil tabe to til tre kg i løbet af den måned, ekspeditionen varer – hvis de vel at mærke spiser alt det, der er i rationen," siger Mads.

H.K.H. KRONPRINSEN BESØGTE VETERANERNE

H.K.H. Kronprinsen besøgte som ambassadør for Veterans In Motion holdet på træningsturen i Norge og fulgte med veteranerne på langtur med overnatning i telt.

AF ANDERS V. FRIDBERG / VFK

H.K.H. STØTTE Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik har fulgt Arctic Challenge-projektet siden begyndelsen af 2015, hvor både veteranerne og Kronprinsen trænede til Vasaløbet. Kronprinsen var dengang med på en træningstur på rulleski i Dyrehaven. Derfor var Kronprinsen glad for muligheden for at bruge et par dage sammen med hele Arctic Challenge-holdet i Røros i Norge.

"Det er vigtigt, at vi som samfund viser støtte til soldater, som har ofret deres psyke eller lemmer for at kæmpe

for Danmark. Og det støtter jeg naturligvis - også som tidligere soldat," siger Kronprins Frederik til Forsvarsavisen. Kronprinsen ankom til Røros tirsdag aften, sov i telt i veteranernes lejr og tog onsdag med på langtur med endnu en overnatning i det fri.

"Jeg tænker, at det er et fantastisk mål og en fantastisk udfordring at sætte sig for som såret på krop eller sjæl. Jeg fornemmer ud fra den smule, jeg har nået at tale med veteranerne, at det hjælper på deres psyke og glæde ved livet. Men fordi det er lidt ude i ekstreme, er det naturligvis også noget,

der skaber et godt sammenhold mellem deltagerne," siger kronprinsen, som regner med, at han i løbet af de knap to døgn med veteranerne kan nå at formidle nogle af sine erfaringer fra Arktis, hvor han blandt andet har deltaget i ekspeditioner i 2000 og 2005.

"Hvis man fryser, er det som om, at verden lukker sig sammen om en, fordi man kun tænker på at få varmen igen. Jo mere man kommer ind i en cyklus, hvor man undgår at fryse på hænder og fødder, jo mere har man overskud til at kigge sig omkring og få de oplevelser, der er," slutter kronprins Frederik. ■

NATO AFBLÆSER KAMPEN MOD PIRATER

NATO-missionen Operation Ocean Shield er nu historie, men andre aktører er stadig med i kampen mod pirateri. Uden dem ville kapringerne hurtigt vende tilbage, skønner ekspert fra Forsvarsakademiet.

FAKTA

NATO og antipirateri

NATO har været aktiv i forhold til antipirateri siden 2008 efter anmodning fra FN.

I 2009 blev indsatsen samlet under navnet Operation Ocean Shield (OOS).

OOS blev lukket ned den 15. december 2016.

Under OOS har Danmarks primære bidrag været overvågningsfly af typen Challenger, skibe samt udstationering til det hovedkvarter i England, hvor NATO's maritime kommando, MARCOM, holder til.

Johannes Riber Nordby

Orlogskaptajn i Forsvaret med en bred operativ erfaring herunder et års udsendelse i NATO's stående flådestyrker.

Har siden 2013 været militæranalytiker ved Institut for Strategi på Forsvarsakademiet og siden 2015 været souschef.

Inden da to år som militæranalytiker ved Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS).

Har en MA (master) fra University of Leicester i internationale sikkerhedsstudier.

AF THORBJØRN FORSBERG / VFK

ANTI-PIRATERI

”Siden 2008 har NATO været aktiv i kampen mod pirateri ud for Somalias kyst. Men den 15. december 2016 sluttede missionen Operation Ocean Shield.

”Der har været en lang debat i NATO om indsatsen. Man har analyseret situationen og konstateret, at der ikke længere sker angreb, og at det er en dyr mission. Derfor valgte man at lukke den ned,” fortæller orlogskaptajn Johannes Riber Nordby, militæranalytiker og souschef ved Institut for Strategi på Forsvarsakademiet.

Det betyder dog ikke, at man pludselig kommer farvandet ud for Somalia for militære styrker. Både EU's Operation Atalanta, USA's Combined Task Force 151 og individuelle bidrag fra andre lande har stadig fokus på at sikre skibstrafikken i området.

”Danmark kan ikke deltage i EU's operation på grund af forsvarsforbeholdene, men jeg tror bestemt, at vi igen kommer til at deltage i anti-pirateriindsatsen i en eller anden form engang i fremtiden, måske sammen med amerikanerne,” forklarer militæranalytikeren.

Somalia er stadig kollapsedet

Det er flere år siden, at der sidst var et succesfuldt kapringsforsøg mod et skib i området. Det skyldes ifølge analytikeren dels den militære indsats, dels at fragtskibene i vid omfang har bevæbnede vagthold om bord. Men han betegner det som symptombehandling, for i Somalia hersker der stadig kaos.

”Den somaliske stat fungerer ikke, og der er ingen tegn i sol, måne og stjerner på, at den kommer til det. Levevilkårene har ikke ændret sig væsentligt i de seneste ti år, og med en så decentral sikkerhedsstruktur, som tilfældet er, trives de kriminelle organisationer godt, og ingen bliver stillet til ansvar for deres handlinger,” siger Johannes Riber Nordby og fortsætter:

”I de senere år har de kriminelle fokuseret mere på andre indtægtskilder som

gidseltagninger og menneskesmugling af sexslaver og tjenestefolk til især den arabiske halvø. Men hvis trykket på piraterne forsvinder, vil pirateriet blomstre op igen, og bare ét succesfuldt angreb vil inspirere andre. Derfor er det vigtigt med den stadige indsats.”

Dansk deltagelse har gjort en forskel

Danmark har deltaget aktivt i Operation Ocean Shield med blandt andet overvågningsfly, skibe og forbindelsesofficerer til operationens hovedkvarter i England. Adspurg om, hvorvidt den danske indsats har gjort en forskel, svarer Johannes Riber Nordby:

”Danmark har i høj grad brugt operationen til at påvirke den politiske agenda.

Danmark har i høj grad brugt operationen til at påvirke den politiske agenda.

Vi har været fortalere for og drivkraft bag et øget fokus på den internationale indsats og lovgivning. Det er jo gerne sådan, at hvis man ønsker international handling, må man selv bide til bolle og deltage der, hvor det sker. Det har vi gjort, og derfor kan man godt sige, at den danske indsats har gjort en forskel.”

På det militære plan er der også blevet lagt mærke til de danske bidrag:

”Alle militære indsatser giver goodwill i NATO,” forklarer Johannes Riber Nordby og tilføjer:

”Operation Ocean Shield var selvfølgelig-

lig ikke faldet fra hinanden, hvis vi ikke havde deltaget, men der er lagt mærke til os. Meget af opmærksomheden skyldes, at vi har haft ret frie rammer inden for det overordnede mandat, og at vores politikere har accepteret dette, hvorimod andre landes bidrag var af sted på et mere begrænset nationalt mandat og ikke ville gå lige så langt som os, for eksempel i forhold til befrielsesaktioner.”

Regionen er fortsat udfordret

Somalia er en stat i kaos, men der er også andre mekanismer, der er med til at stabilisere regionen. I Yemen, hvor størstedelen af kystlinjen ligger ud til Adenbugten, raser en borgerkrig, der på den ene side støttes af Saudi-Arabien, Forenede Arabiske Emirater og Qatar, og på den anden side er støttet af Iran.

”Det giver en anden sikkerhedspolitisk kontekst, når så store lande strides gennem stedfortrædere. For ikke så længe siden blev et emiratisk krigsskib sænket ud for Yemens kyst, og der har også været angreb på amerikanske krigsskibe. Om de vidste, at de skød på amerikanere er ikke til at sige, men det sætter antipirateri-missioner i et andet perspektiv, når der også er en risiko for missilangreb inde fra Yemen,” siger Johannes Riber Nordby.

Nye prioriteter

Samlet set er der ifølge analytikeren en overhængende risiko for, at antipirateri-indsatsen igen ryger et stykke ned på listen over prioriterede indsatset.

”Med de vestlige landes øgede fokus på Syrien, Rusland og ikke mindst Arktis vil vi nok se, at ressourcerne bliver brugt anderledes fremover. Selv om det er en virkelig dyr løsning for rederierne, kan det godt ske, at NATO og andre med tiden er nødt til at sige til dem, at de fra nu af selv må stå for sikkerheden med eksempelvis bevæbnede vagtværn. De har vist sig at være meget effektive, og der har ikke været et eneste succesfuldt angreb mod et skib, der havde bevæbnede vagter om bord,” siger Johannes Riber Nordby. ■

FORLØB

Oktober-november 2016
Challenger-fly på Seychellerne

April-maj 2016
Challenger-fly på Seychellerne

September-december 2015
Absalon i Ocean Shield

September-november 2014
Challenger-fly på Seychellerne

Juni 2014- december 2014
Esbern Snare i Ocean Shield med
Commander for SNMG1 samt CTF 508

December 2013 -februar 2014
Commander CTF151 fra land i Bahrain

Oktober-december 2013
Absalon i Ocean Shield

September-november 2013
Challenger-fly på Seychellerne

Oktober 2012 – maj 2013
Iver Huitfeldt i Ocean Shield

August-oktober 2012
Challenger-fly på Seychellerne

Januar-marts 2012
Commander CTF 151

November 2011 – maj 2012
Absalon i Ocean Shield

November 2011 – januar 2012
Challenger-fly på Seychellerne

August 2010 – juni 2011
Esbern Snare i Ocean Shield med CTF 508
i perioden august-december 2010

Januar-marts 2010
Absalon i Ocean Shield med Commander
for SNMG1 samt CTF 508

Januar-april 2009
Absalon i CTF151

August 2008 – januar 2009
Absalon med Commander for TF150 fra
september 2008 til januar 2009

Januar-april 2008
Inspektionsskibet Thetis i NATOs Ope-
ration Allied Provider, som var eskorte-
ringsskib af World Food Programme-ski-
be med nødhjælp til Somalia.

**Danske styrker har under indsatsen
mod pirateri ved Afrikas Horn i alt
tilbageholdt 295 formodede pirater,
hvor 50 er udleveret til retsforfølgelse.**

AKTIONER

Eddy og Søren hentes ud

De danske gidsler Eddy og Søren hen-
tes ud af Frømandskorpset efter 838
dages fangenskab ved Somaliske pira-
ter. De to var besætningsmedlemmer
på det danske fragtskib MV Leopard,
der blev kapret den 12. januar 2011.

Moderskib bortsprænges

Et piratmoderskib blev sænket. De
danske krigsskibe har flere gange
bortsprængt moderskibene for at
forhindre, at de fortsat blev anvendt
til pirateri.

TORM Kansas

Det danske fragtskib Torm Kansas
blev angrebet af pirater den 9. no-
vember 2013. Skibets egne bevæb-
nede vagter fik afværget angrebet, og
piraterne blev efterfølgende lokalise-
ret og fanget af SMI-holdet fra Esbern
Snare, der blev sendt til området.

JELBUT 24

Under en patrulje langs Somalias
kyst fulgte Esbern Snare det kapre-
de fartøj F/V Ariya, der blev anvendt
som piratmoderskib. Da Esbern Sna-
re forsøgte at standse fartøjet, åbne-
de piraterne ild mod Esbern Snare,
som umiddelbart besvarede ilden.
Efter skudvekslingen overgav pira-
terne sig, og Esbern Snare tog efter-
følgende kontrol over F/V Ariya. Om
bord på skibet var 16 iranske gids-
ler og 24 formodede pirater. Desuden
blev der fundet flere våben og andet
piratrelateret udstyr.

Kapacitetsopbygning

Sideløbende med den direkte ind-
sats imod pirateri har de danske en-
heder gennemført uddannelse og op-
bygning af områdets egne maritime
kapaciteter.

Combined Task Force (CTF) 150 og 151

De multinationale flådestyrker Com-
bined Task Force (CTF) 150 og 151 er
begge en del af den multinationale
flådestyrke Combined Maritime For-
ces. Styrken har 30 medlemslande
fra hele verden, heriblandt Danmark.

Efter terrorangrebene den 11. sep-
tember 2001 blev CTF 150 oprettet
som en del af Operation Enduring
Freedom. Opgaven indebar at skabe
maritim sikkerhed og bekæmpe ter-
rorisme. Fra august 2008 til januar
2009 var det danske støtteskib Ab-
salon en del af CTF 150 fra septem-
ber 2008 tillige med kommandoen
over styrken.

CTF 151 blev oprettet den 12. janu-
ar 2009 med det ene formål at be-
kæmpe pirateri i farvandene ud for
Afrikas Horn. Danmark har haft kom-
mandoen over styrken flere gange.

Operation Ocean Shield blev sat i værk
den 17. august 2009 og var NATO's
bidrag til bekæmpelsen af pirateri i
området omkring Afrikas Horn. NATO
har to stående flådestyrker, Standing
NATO Maritime Group (SNMG) 1 og
2. Flådestyrkerne har deltaget i Ope-
ration Ocean Shield på skift i perio-
der af fire måneder ad gangen. Dan-
mark har bidraget til og ledet Ocean
Shield flere gange.

Camilla, som leder hold 2, er ude sammen med en ukrainsk ingeniørenhed, som får træning af canadiske soldater. Her er hun ved at forbinde sprængstoffet og udløseren med ledninger.

TEKST OG FOTO: EMMA RUDBECK / VFK

SPROGOFFICER I slutningen af oktober landede fire danske sprogofficerer i byen L'viv i det vestlige Ukraine. Indtil marts skal de tolke for de ukrainske soldater, når de bliver trænet af canadiske styrker i at forsvare sig mod russiskstøttede oprører i det østlige Ukraine. Missionen for de danske sprogofficerer begyndte i august 2016 og med en tremåneders udsendelsesperiode er det nu Hold 2, der har taget over. I spidsen for holdet står Kaptajn Camilla. Hun er 23 år, nyuddannet og for første gang sendt ud på mission, hvor hun primært skal tolke mellem russisk og engelsk.

”Det er rigtig spændende endelig at bruge sproget, men det er også det svære. Hver dag møder vi ord, som vi ikke kender. Både på russisk, engelsk og ukrainsk. Størstedelen af soldaterne taler ukrainsk til os, så det gør det heller ikke lettere. Vi løser opgaven, men der er altid mulighed for at blive bedre til sproget,” fortæller Camilla.

Med i felten

Hver af de fire sprogofficerer er tilknyttet en deling, hvor Camilla er hos en opklaringsenhed, som er en del af det ukrainske kompagni. Den canadiske undervisning består af alt fra førstehjælp og patruljering til træning på skydebanen.

Noget helt andet end de fire sprogofficerer er vant til fra sprogofficersuddannelsen, hvor de arbejdede på et mere operativt og strategisk niveau.

”Det er fedt at komme ned på det taktiske niveau, hvor vi er i felten og arbejder med de helt basale soldaterfærdigheder sammen med ukrainerne. Ud over at ukrainerne lærer rigtig meget, får vi selv en masse læring fra canadiernes lektioner,” siger Camilla.

”Det er stort!”

De udsendte sprogofficerers arbejdsplads er spækket med nationaliteter. Det ses i kantinerne på basen, hvor der både er ukrainere, canadier, amerikanere, polakker, litau-

ere og også fire danskere. Den multinationale flok soldater bør også have nok plads, da det efter sigende er et af Europas største øvelsesterræner, de befinder sig i.

”Hvis man synes, Oksbøl er stort, så skulle man se her, hvor så mange soldater træner på alverdens niveauer. Når der trænes med finskytterifler og granater, imens man kan se infanterikampkøretøjer og kampvogne køre ved siden af, føler jeg virkelig, at jeg er det helt rigtige sted,” fortæller Camilla.

Indtil videre er det planlagt, at de danske sprogofficerer skal være i Ukraine indtil marts 2017, men Forsvaret er forberedt på, at missionen måske bliver forlænget. ■

TOLKE ER EN POLITISK MARKERING

I 2014 brød konflikten mellem Ukraine og Rusland ud i lys lue. Dagligt var der nye kampe. I dag er mediebillederne næsten væk, men urolighederne i det østlige Ukraine bliver ved. Danmark har fire russisktalende sprogofficerer med i brændpunktet.

FOTO: FORSVARET/MODELFOTO

AF EMMA RUDBECK / VFK

SAMARBEJDE Det danske samarbejde med Ukraine er årelangt, og det har primært handlet om hjælp til opbygning af de ukrainske sikkerhedsstyrker. Tidligere i år vedtog Danmark at støtte ukrainerne yderligere i form af fire sprogofficerer. De er nu udsendt som tolke med et canadisk kontingent, der uddanner ukrainske soldater på det internationale freds- og sikkerhedscenter, som er placeret i den vestlige del af Ukraine.

”Danmark er på Ukraines side, og vi er der for at markere over for Rusland, at det, de gør i det østlige Ukraine, ikke er okay. Så det er klart en politisk markering,” fortæller oberstløjtnant Jens Mortensen fra Våbenkontrolsektionen i Værnsfælles Forsvarskommando, der gennem de seneste ti år har beskæftiget sig med samarbejdet med Ukraine.

Baggrunden for konflikten er Ruslands militære besættelse af Krim-halvøen i foråret 2014. Krim blev efterfølgende ved en folkeafstemning indlemmet i Rusland, men

den afstemning anerkender Vesten ikke. Sideløbende brød der kampe ud i det østlige Ukraine mellem ukrainerne og russiskstøttede oprører, der ønsker at løsrive de østlige regioner fra Ukraine og slutte dem til Rusland. De kampe foregår stadigvæk hver dag med døde og sårede på begge sider af konfrontationslinjen.

Tolke gør en stor forskel

De fire danske sprogofficerer er udsendt for at tolke, når canadiske instruktører underviser de ukrainske soldater i alt fra lektio-

ner om basale soldaterfærdigheder til undervisning på skydebanen.

”Sprogofficererne besidder en utrolig vigtig kompetence, fordi de er med til at give en klar kommunikation samt bidrage til en større kulturel forståelse mellem canadierne og ukrainerne. Den forskel, de gør, overstiger langt, at de kun er fire afsted,” siger Jens Mortensen.

Ud over de danske sprogofficerer i Ukraine sidder der også en dansk rådgiver ved NATO's forbindelseskantor i Kiev. ■

ЯЗЫК ОФИЦЕР

SPROGOFFICERSUDDANNELSEN

Du uddanner dig i russisk, dari eller arabisk, hvor du skal lære omkring 80 nye ord om dagen.

Det tager cirka to år at uddanne sig til sprogofficer.

Som sprogofficerer fungerer du som tolk og kulturvejleder for Forsvarets udsendte enheder.

Du tegner en rådighedskontrakt på fire år med Forsvaret. Det betyder, at når uddannelsen er slut, kan du blive udsendt med Forsvaret inden for de første fire år.

Læs mere om at blive sprogofficer hos Forsvarets Uddannelser via Forsvaret.dk

JENS UDDANNER AFRIKANSKE SOLDATER TIL FREDSMISSIONER

Danmark hjælper med at træne østafrikanske soldater til fredsmissioner, så vi ikke behøver at sende vores egne soldater for at skabe eller holde fred i den til tider urolige region. Oberstløjtnant Jens Jakobsen er vores mand i første række.

TEKST OG FOTO: LAURITS HOLDT

KENYA ”Ind i mellem træder jeg folk over tærerne - mest ubevidst. Men nogle gange er det bare lettere at få tilgivelse end tilladelse,” siger oberstløjtnant Jens Jakobsen med pokeransigt.

Han ligner én, der er vant til at sige tingene ligeud og få tingene gjort hurtigt. Og for sådan en person kan Kenyas bureaukrati og strenge hierarki godt skabe nogle frustrationer.

”I starten var det en udfordring at gennemskue den kenyanske måde at gøre tingene på. En udfordring jeg ikke havde set komme. Men jeg er gæst og nødt til at rette mig efter deres måde at gøre tingene på. Og det gør jeg som regel også,” siger han.

Det kenyanske samfund er meget bureaukratisk og hierarkisk. Ting, der kan klares med en hurtigt mail i Danmark, kræver officielle breve, og det er ikke almindeligt, at man gør noget med mindre en overordnet har bedt om det.

Kursister fra hele Afrika

Vi sidder på Jens Jakobsens kontor på Peace and Conflict Studies School ved International Peace Support Training Center, IPSTC, i Kenyas hovedstad Nairobi.

I den frodige have uden for vinduet er formiddagskaffen til kursisterne på det dansk-sponsorerede kursus i beskyttelse af børn ved at blive anrettet. De fleste er fra lande i Østafrika såsom Tanzania, Uganda, Sudan, Sydsudan og værtslandet Kenya. Men der er også en britisk og en kirgisisk soldat på holdet.

Centret træner primært militærfolk - men også folk fra andre myndigheder - i områder inden for fredsstøtte.

Jens Jakobsen er leder af uddannelsesafdelingen på Peace and Conflict Studies School, som han har været udsendt til siden august 2015.

”Mit mål er, at IPSTC opnår akkreditering på områderne beskyttelse af civile, børn, internt fordrevne og flygtninge og håndtering af seksuelt og kønsbaseret vold. Hvis vi dækker de områder, så er vi ret stærke inden for ”protection” (beskyttelse, red.). Og så vil jeg også gerne have certificering inden for monitorering af valgmonitorering. Det er to vigtige områder inden for ”peace support” (fredsstøtte, red.), og jeg vil gerne have, at IPSTC bliver stedet, man tager hen for kurser inden for de områder,” siger han.

Danske interesser

Men hvorfor betaler Danmark for, at en dansk officer skal hjælpe med at uddanne østafrikanske soldater til fredsbevarende opgaver?

En del af forklaringen skal findes i Rwanda, hvor der fra april til juli 1994 blev dræbt 800.000 mennesker i et metodisk udført folkemord, mens omverdenen så hjælpeløs til. USA og resten af de vestlige lande ville ikke involvere sig, og de afrikanske lande var ikke i stand til det.

Verdens ledere var enige om, at

den slags ikke må ske igen, og at det om nødvendigt skal forhindres med magt. Samtidig var - og er - der ikke meget lyst i de vestlige hovedstæder til at sende egne kamptropper til Afrika.

”Forestil dig at sende en dansk bataljon til Sydsudan. Risikoen for, at de bliver ramt af sygdomme, er meget stor, for dér er der stort set alle de tropesygdomme, man kan komme i tanke om,” siger Jens Jakobsen.

Desuden er det altid svært at forstå lokale og regionale logikker og dynamikker i lande, der ligger langt fra ens eget, mener han.

”Man kan sige, at vi vil have afrikanerne til selv at stå for stabiliseringsindsatserne, så vi ikke skal gøre det,” siger han.

Det er essensen af det danske stabiliseringsprogram i Østafrika. Programmet er centreret i Kenya, hvor Danmark er med til at finansiere IPSTC, og hvor der ud over Jens Jakobsen også er en dansk militærrådgiver ved landets flåde og en ved den regionale indsatsstyrke, East African Standby Force (EASF), samt en militærrådgiver, der er placeret på ambassaden i Nairobi.

Går på pension men bliver lidt

”Nu har jeg været træner og gennemført kurser siden 2002, også under missioner. Her kan jeg bruge mange af de erfaringer, så jeg vil betegne det som et drømmejob.”

Så på trods af at Jens Jakobsen går på pension i september 2017, regner han med at blive der til udgangen af 2017, hvor det nuværende stabiliseringsprogram udløber.

Han føler sig godt tilpas i Nairobi. Hans hustru har derimod ikke haft lyst til at flytte med, så hun holder skansen på den lille gård i Tollestrup ved Hobro. ■

FAKTA

International Peace Support Training Centre – IPSTC

Oprettet i 2001 som en del af det kenyanske forsvarsakademi. I dag en selvejende organisation finansieret af en gruppe af internationale organisationer og lande, herunder Danmark.

Træner fortrinsvist soldater, der skal udsendes til fredsbevarende missioner.

Afholder kurser af to ugers varighed indenfor ”bløde” militære områder som f.eks. beskyttelse af civile.

Kursisterne kommer primært fra Østafrika, men også fra andre dele af Afrika. Blot 11 af verdens lande har endnu ikke haft kursister på centret.

Ligger i bydelen Karen i Nairobi, Kenya.

STORINDKØB: FMI HAR SKAFFET 18.064 NYE RYGSÆKKE

Forsvaret får nu nye rygsække til afløsning for de veltjente rygsække M/96, der har været i brug i Forsvaret i 20 år.

AF FMI

RYGSÆKKE

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) anskaffer tre forskellige typer rygsække (fra Karrimor SF repræsenteret af Precision Technic Defence).

De tre typer er en dagtursrygsæk (daypack) på 35 l, en tre-dages rygsæk (patruljerygsæk) på 70 l og en Heavy Load Carrier, som er et fleksibelt rygsæksystem til transport af særligt tunge og u håndterlige byrder.

Anskaffes på en syvårig rammeaftale

Rygsækkene anskaffer FMI på en syvårig rammeaftale, som FMI har lavet i samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando. (VFK). Rammeaftalen er indgået ef-

ter et udbud, gennemført under forsvars- og sikkerhedsdirektivet, som et udbud med forhandling.

Udbud med forhandling medfører, at FMI har haft mulighed for at gå i dialog med leverandørerne i selve udbudsprocessen og derved sikre det rette slutprodukt til kunden.

Testet af Gardehusarregimentet

En del af den samlede evaluering var en 14 dages brugerafprøvning, der blev gennemført af gardehusarer på Bornholm i juni måned.

Brugerafprøvningen inkluderede såvel handlebaner med indlagte momenter med sårede, skarpskydning, pakningsøvelser, marchture og en særlig belastningsprøve, hvor såvel soldat som rygsæk kom på en hård prøve.

Soldaten skulle bære en rygsæk fyldt med 60 kg sand over en given distance på kortest mulig tid, for at afprøve om rygsækkens konstruktion var stærk nok. Rygsækkene blev afprøvet både med og uden beskyttelsesudrustning M12.

Kommer i midten af andet halvår af 2017

Den valgte leverandør scorede rigtigt højt ved såvel soldaterne som de eksperter, der vurderede rygsækkene sideløbende med soldaternes afprøvning.

FMI anskaffer 11.250 styk af rygsæk M/17, 35 l, 6.500 styk af rygsæk M/17, 70 l og 314 styk af rygsæk M/17, HLC.

Rygsækkene vil soldaterne kunne få udleveret i midten af 2. halvår 2017, og det vil være VFK, der afgør, hvilke enheder, der først skal have de nye rygsække. ■

NYE TRANSPORTTASKER PÅ VEJ

FMI anskaffer nu nye paksække, bagagetasker og køjesække til Forsvaret.

DEN NYE M/17 35 L

Dagtursrygsækken er en 35 liters rygsæk der måler 50 x 32 x 22 cm og vejer 1,8 kg. Den er fremstillet i flammehæmmende Cordura 500 og er i Multicam.

Rygsækken er designet til at kunne anvendes såvel med som uden TYR systemet. Rygsækken er smal i designet, hvilket gør det forholdsvis ubesværet at gennemføre såvel våbenbetjening som skydning, mens man har den på.

Der medfølger et regnovertræk i Multicam, ligesom der anskaffes sneovertræk til udlevering i påkommende tilfælde.

DEN NYE M/17 70 L

Tre-dages rygsækken er en 70 liters rygsæk, der måler 70 x 34 x 30 cm og vejer 3,75 kg. Den er fremstillet i flammehæmmende Cordura 500 og er i Multicam ®. Rygsækken er designet til enten at kunne anvendes som en almindelig rygsæk med hoftebælte og skulderremme eller til at blive integreret med TYR systemet, hvor BROKOS bæltet erstatter hoftebæltet fra rygsækken.

I begge tilfælde er der en betragtelig vægtoverførsel til hoften. Rygsækken er smal i designet, hvilket gør det forholdsvis ubesværet at gennemføre såvel våbenbetjening som skydning, mens man har den på.

Der medfølger et regnovertræk i Multicam ®, ligesom der anskaffes sneovertræk til udlevering i påkommende tilfælde.

DEN NYE M/17, HLC

HLC har variable volumen, alt efter hvad der skal transporteres og måler 60 x 29 x 9 cm og vejer 3,1 kg. Den er fremstillet i flammehæmmende Cordura 500 og er i Multicam ®.

Rygsækken er designet til enten at kunne anvendes som en almindelig rygsæk med hoftebælte og skulderremme eller til at blive integreret med TYR systemet, hvor BROKOS bæltet erstatter hoftebæltet fra rygsækken. I begge tilfælde er der en betragtelig vægtoverførsel til hoften.

HLC er designet til at kunne bære store, tunge eller uhåndterbare genstande såsom vanddunke, mortarbundplader, flight cases, 12,7 mm TMG o.l. som ikke kan bæres i de almindelige rygsække.

AF FMI

TASKER

Soldaterne i Forsvaret kan nu se frem til at få udskiftet en række af deres transporttasker.

Helt præcist er det Paksæk M/96 (HJV-tasken), Bagagetaske M/87 (Sportstasken) og Køjesæk M/57, Som Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) anskaffer i nye udgaver.

Transporttaskerne anskaffer FMI på en fireårig rammeaftale, som FMI har lavet i samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando (VFK).

Rammeaftalen er gennemført efter udbudsloven, som et offentligt udbud.

Testet af specialstyrkerne

Efter en ekspertevaluering af soldater fra hæren, flyvevåbnet og specialstyrkerne, bistået af FMI, faldt valget

på produkterne fra Seyntex, der er et belgisk baseret firma.

Under afprøvningen blev paksækens hjul afprøvet i såvel groft og fint sand, som på græs og asfalt, ligesom en kort indendørs tur blev gennemført. Paksæk M/17 er ensfarvet gråbeige og har to terrængående hjul.

Den er lang nok til et gevær og indeholder desuden snavsetøjspose/støvlepose med separat adgang og et bæresystem, så den kan anvendes som rygsæk. Den har en fast bund, så den er let at arbejde med.

Mere brugervenlige tasker

Bagagetaske M/17 er ensfarvet gråbeige og minder i størrelsen om den gamle bagagetaske, men har en fast kant langs lynlåsen, der gør det nemmere at komme til de ting der er i tasken. Der er desuden inderlommer i tasken, så man

kan holde bedre styr på sine småting.

Køjesæk M/17 er helt forskellig fra den kendte køjesæk M/57. Den ligner faktisk paksæk M/96, men er dog i samme gråbeige farve som de andre to tasker.

Den har derfor en langsgående lynlås, der gør det meget nemmere at komme til tingene i den.

Til Værnsfælles Forsvarskommando anskaffer FMI 13.350 styk af paksæk M/17.

Paksækkene vil soldaterne kunne få udleveret i slutningen af andet kvartal 2017. Bagagetasken og Køjesækken erstatter de to gamle udgaver, når vi engang løber tør for dem, mens Paksæk M/17 vil blive udleveret i forbindelse med, at man afleverer sin paksæk M/96, der så skal genanvendes andre steder i Forsvaret. ■

HÆRENS NYE PANSREDE PATRULJEKØRETØJ: TO KANDIDATER PÅ HÅRD PRØVE

En schweizisk og en britisk kandidat har netop afsluttet et omfattende testforløb i Danmark, der skal vise hvilket af køretøjerne, der bedst lever op til Hærens krav til et nyt pansret patruljekøretøj.

Eagle V: (tv) Terrænegenskaber er testet med maksimal belastning. Anordningen på taget vejer det samme som en stabiliseret våbenstation for tungt maskingevær.

Ocelot: (th) Den britiske Ocelot kaldes også Foxhound af briterne, der har tradition for at opkalde deres køretøjer efter hunderacer.

De to kandidater, schweiziske Eagle V (tv.) og britiske Ocelot til en fremvisning i Oksbøllejren.

FAKTA

De 36 køretøjer planlægges anskaffet i fem forskellige konfigurationer; patrulje, electronic warfare, støttekøretøj samt åben og lukket rekognosceringsversion. Hærstaben bestemmer blandingsforholdet, som dog primært bliver patrulje.

Hærens Kamp- og Ildstøttecenter står for afprøvning af kandidaterne sammen med Hærstaben og Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Syv køreere har været tilknyttet testforløbet, og alle har kørt begge kandidater. Det er fire køreere fra Opklaringsbataljonen, en fra Trænregimentet, en fra Militærpolitiet og en fra Hærens Efterretningscenter.

Producenten kommer til at indgå en såkaldt systemhusaftale med Forsvaret og blandt andet forestå tilpasning og udvikling af køretøjerne i fremtiden.

TEKST OG FOTO: SØREN LINDHARDT / VFK

DUEL

Om få måneder afgøres det hvilken type ”dyr”, danske soldater skal patruljere i under operationer. Den britiskproducerede Ocelot, også kendt som Foxhound, og den schweiziske Eagle V har gennemgået et omfattende testprogram, der skal afgøre, hvor godt kandidaterne lever op til en række ubetingede og betingede krav til blandt andet beskyttelse, mobilitet, ergonomi og udstyr.

Øget behov for beskyttelse

Hæren skal bruge 36 nye pansrede patruljekøretøjer til udsendelse i internationale operationer. De nye køretøjer bliver et supplement til den eksisterende flåde af Eagle IV, som primært tænkes anvendt til uddannelse og træning i Danmark. Behovet for et nyt pansret patruljekøretøj er affødt af et øget krav til beskyttelse og til at kunne

medbringe tungere last i form af personer og udstyr. Hærens Kamp- og Ildstøttecenter (HKIC) har formuleret brugerkravene til køretøjerne på vegne af Hærstaben.

Kravene er baseret på operative behov, og hvad der er teknologisk muligt. Forsvaret har ikke mulighed for at udvikle sine egne skræddersyede biler, og derfor er det også et spørgsmål om at finde ud af hvilke af de køretøjer, der findes på markedet, der bedst lever op til kravene.

Omfattende testprogram

11 producenter søgte om prækvalifikation, fem blev prækvalificeret, og to producenter afgav tilfredsstillende tilbud, som nu har været til afprøvning. Afprøvning er en underdrivelse, for det dækker over et næsten tre måneder langt testforløb, hvor først ubetingede og siden betingede krav testes under maksimal belastning. Testpersonerne er køreere fra Opkla-

ringsbataljonen, Trænregimentet, Hærens Efterretningscenter og Militærpolitiet.

”Vi har testet køretøjerne grundigt og på måder, man måske ikke forventer. Vi har svaret på spørgsmål lige bagefter, hver gang vi har haft noget med bilerne at gøre, og vi har eksempelvis testet udholdenhed og kørt uafbrudt i otte timer og målt udmattelse af enkelte kropsdele på køretøjet hver time og testet reaktionstid,” fortæller marineoverkonstabel Rasmus fra 5. Militærpolitibataljon, der som tidligere hærmand også har kørt Eagle IV i Danmark og Cougar i Afghanistan.

Kørerne har testet de to kandidater på tre forskellige terrænbaner, på landevej, køreteknisk testcenter, og de er sågar blevet prøvelæst i en C-130 Hercules. Alle terrænegenskaber er testet med maksimal vægtbelastning i form af jernplader monteret relevante steder, og teknisk personel har

målt og analyseret, mens faglige specialister har sikret testmetodens kvalitet.

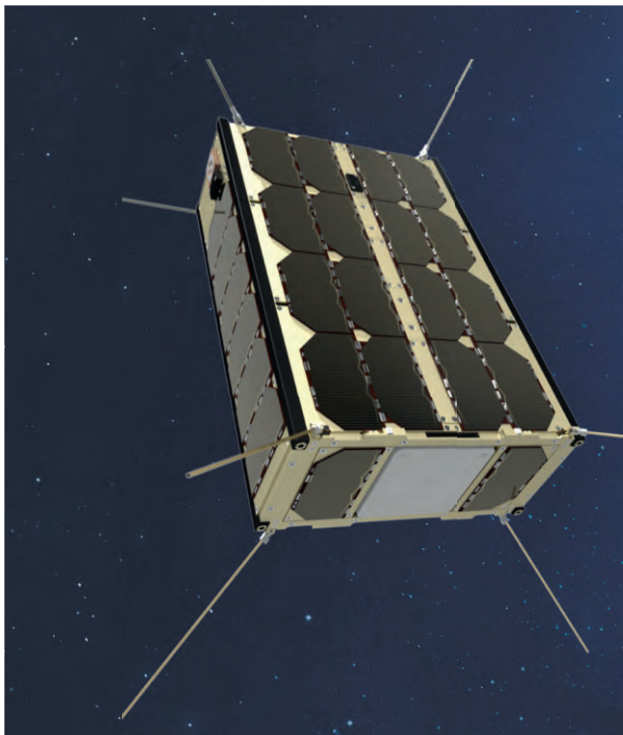
Pansring som høj prioritet

Sikkerhed kan være mange ting i en militær kontekst. Man kan satse på ikke at blive opdaget, man kan bevæge sig hurtigt og være svær at ramme, og man kan beskytte sig med panser. Det ene på bekostning af det andet. I de områder, hvor Hæren har været indsat de seneste år, har den største trussel ligget i jorden. Derfor er pansring mod improviserede sprængladninger og miner en prioritet, da kompromiset ikke må være på bekostning af soldaternes sikkerhed i den type missioner. Hvem af de to kandidater, der bedst lever op til kravene om øget sikkerhed og samtidigt klarer sig godt i terræn og meget mere, forventes afgjort i løbet af foråret 2017. ■

Nyt liv til Grønnedal

STØTTEPUNKT: I forlængelse af den brede politiske opbakning til analysen "Forsvarsministeriets fremtidige opgaveløsning i Arktis" (se andetsteds på siden) er der enighed om at genetablere Forsvarets tilstedeværelse i Grønnedal i form af et strategisk, logistisk støttepunkt, som kan anvendes dels til oplægning af brændstof, opbevaring af havmiljøbekæmpelsesmateriel mv., og dels til øvelses- og uddannelsesformål. Derudover kan Grønnedal stilles til rådighed for øvrige myndigheders opgaveløsning i det arktiske område. Major Torben Grinderslev, Arktisk Kommando, siger til det grønlandske medie KNR, at aktivitetsniveauet vil være markant lavere end i det gamle Grønnedal, fordi en stor del af aktiviteten med oprettelse af Arktisk Kommando i 2012 blev flyttet til Nuuk. / VFK

NY STJERNE PÅ HIMLEN: FORSVARET TÆT PÅ AT SENDE SIN FØRSTE SATELLIT AF STED

Danmark har bygget en såkaldt nano-satellit, der er på størrelse med et stykke håndbagage. Den skal hjælpe med at overvåge Arktis.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

OVERBLIK

Den er ikke meget større end en kuffert eller en af dagligstuen højtale-re eller subwoofere. Sølle 10 x 20 x 30 centimeter er det fysiske omfang af, hvad der er et af det danske forsvars vigtigste projekter lige nu. Men i det store billede kan vigtigheden af dette lille stykke militære hardware, der er døbt Ulloriaq (navnet betyder "stjerne" på grønlandsk), være nærmest gigantisk. Den kan nemlig være med til at opfylde et for Danmark og Forsvaret stort ønske, nemlig at få bedre viden om, hvad der foregår i farvandene og i luftrummet omkring Grønland.

"Vi kommer ikke uden om, at vi lige nu har et begrænset situationsbillede af, hvad der sker i Arktis. Logistisk set har Grønland mange udfordringer. Vi har mange små klatter af information om skibstrafik og flytrafik, men ikke ét samlet billede. Kendetegnende for satellitter er, at de flyver meget højt og derfor kan dække et stort område på jorden. Og derfor er satellitter velegnet til at overvåge Arktis. Vi er i øvrigt pt den eneste arktiske nation uden satellitter," siger chef for Arktisk Kommando (AKO) generalmajor Kim Jesper Jørgensen.

Satellit er den bedste løsning Forsvarsministeriets analyse af den fremtidige opgaveløsning i Arktis (AGFOA) peger da også

på, at satellitter er den bedste og billigste løsning til at få det bedste situationsbillede, hvilket igen er en forudsætning for løsning af samtlige Forsvarets opgaver i Arktis, herunder den vigtige eftersøgnings- og redningsopgave.

Allerede under udarbejdelsen af rapporten blev Forsvarsministeriets Materiel og Indkøbsstyrrelse (FMI) da også bemyndiget til at indlede et forsøg med at skabe, hvad der skal blive Forsvarets første satellit. Den bygges i samarbejde mellem det private firma GomSpace A/S, Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og selvstændig FMI og har et budget på 11,7 millioner kroner.

Udstyret med tre sensorer

På grund af sin beskedne størrelse kalder man den en nano-satellit. Nano betyder dværg på græsk. Der findes med andre ord ikke satellitter, der er mindre i størrelse. Og da vægt traditionelt set kan veksles i pris, er Ulloriaq en meget billig en af slagsen. Arbejdet gik i gang i juni 2015 og er nu så langt, at FMI har lejet plads ombord på en raket, der skal sende satellitten ud i rummet. Det kommer formentlig til at foregå i 3. kvartal af 2017.

Ulloriaq er udstyret med tre forskellige slags sensorer, der tilsammen kan give vigtige situationsbilleder til brug for eksempelvis redningstjenesten. Sensorerne er AIS (et digitalt antikollisions-

system til skibe), ADS-B (bruges af fly til at vise blandt andet position, kurs og fart) samt en modtager af radarsignaler.

Arbejdet går efter planen. Det fortæller Charlotte Wiin Havsteen, afdelingschef i Forsvarets Center for Operativ Oceanografi, der hører til under FMI.

Hun er projektleder og udgør sammen med to andre FMI-ansatte Forsvarets projektgruppe i arbejdet med den nye satellit.

"Det går rigtig godt. GOMSpace i Aalborg har for længst bygget en prototype, som i øjeblikket testes for stråling og chok, og det ser lovende ud. Men man ved aldrig, hvad der sker, når den kommer ud i rummet. Vi tester en struktur og sensorer, der aldrig nogensinde er blevet testet før," siger Charlotte Wiin Havsteen.

Projekt Ulloriaq er på mange måder et pionerprojekt. Det er således første gang, Forsvaret for alvor kaster sig ud i det, der hedder Public-Private Partnership, hvilket betyder, at det offentlige arbejder sammen med forskningsinstitutioner og det private erhvervsliv. Man trækker på ekspertise fra forskningssementer, der samarbejder med industrien med det formål at optimere myndighedens opgaveløsning.

"Vi kan sagtens gøre mere af den slags," siger Charlotte Wiin Havsteen.

"For eksempel foregår der meget forskning i Arktis, hvor forskerne

har vanskeligheder ved at komme frem. Her kan Forsvaret med sine fly og fartøjer hjælpe, mod at vi til gengæld får del i forskernes resultater," fortsætter hun.

Kun på forsøgsstadiet

Både hun og Chef AKO, Kim Jesper Jørgensen, er meget spændte på, hvad der sker, når Ulloriaq går i luften. Går det godt, kunne der på sigt være mulighed for at sende en konstellation bestående af seks-otte nano-satellitter i kredsløb. Dels vil de teoretisk set have mulighed for at dele informationer med hinanden, og dels vil de kunne dække hele Arktis og levere overvågningsdata i næsten realtid. En enkelt satellit er begrænset til alene at kunne levere information om formiddagen og om eftermiddagen.

Ulloriaq er indtil videre kun på forsøgsstadiet. Alternativet kan være droner eller større satellitter, som der er masser af udbydere af. Begge dele vil dog formentlig blive dyrere.

"Det er vigtigt at huske, at dette er et forsøg, der skal bekræfte eller afkræfte, om dette satellitsystem virker. Gør det ikke det, så er vi blevet en erfaring rigere og ved, at vi nok skal søge andre løsninger," siger Chef AKO og fortsætter:

"Men vi har en formodning om, at den kommer til at virke. Og det i flere år." ■

Forsvarsforligskredsen indgår aftale om den fremtidige opgaveløsning i Arktis

Regeringen, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti har indgået en aftale der implementerer anbefalingerne fra analysen "Forsvarsministeriets fremtidige opgaveløsning i Arktis", som blev præsenteret i juni. Der tilføres 120 millioner kroner årligt til de arktiske opgaver inden for rammerne af forsvarsforliget.

"Der har ligget et stort og grundigt arbejde bag den arktiske analyse," udtaler Forsvarschef general, Peter Bartram.

"Med aftalen har vi nu grundlaget på plads, så vi kan styrke arbejdet med at forbedre indsatsen i Arktis."

Aftalen vil medføre øget tilstedeværelse med Forsvarets skibe og fly, bedre kommunikationsforbindelser og ikke mindst større satellitovervågning.

KOMMENTAR

Nyt filmprojekt:

Vi har brug for alle erfaringer

Jeg vil gerne lave en film, der kan gøre det lettere for børn at forstå, hvad man som barn af en udsendt soldat oplever. Til det har jeg brug for din hjælp. For ikke længe siden mødte jeg et barn, der spurgte mig: "Hvordan tror du egentlig, det er at have en far, der er i krig?" Rigtig godt spørgsmål! Og jo egentlig også et meget empatisk spørgsmål.

Hvad gør man sig af forestillinger som barn, når ens mor eller far er udsendt? Hvem taler man med om sine tanker og følelser? Og hvad kan vi andre egentlig gøre?

Vi er som nation ikke ubekendt med, hvad det betyder for den enkelte udsendte og for os som samfund. Men det er først for nylig, man er blevet opmærksom på, at det ikke kun er soldaten, men hele familien, der oplever udsendelsen. Og heldigvis har Forsvaret besluttet, at der også skal sættes fokus på familierne til udsendte soldater, så vi som danskere får større indsigt i, hvad en udsendelse betyder for dem på hjemmefronten. Netop det vil jeg gerne være med til at støtte som filminstruktør på en kommende film om emnet.

Jeg har gennem de seneste mange år arbejdet med at formidle historier til og med børn. Alle børn er forskellige, men én ting ved jeg: De spekulerer over de ting, vi som voksne tror (eller håber), vi skåner dem for, og de stiller alle de spørgsmål, som, vi synes, kan være svære at tale om. Det er min erfaring, at det betaler sig at tale med børnene om det, der er svært i livet, fordi det viser dem, at de ikke er alene, og at de sjældent er de eneste i verden, der har det på den måde. Så også af denne grund vil jeg gerne være med til at formidle, hvordan det er at være barn af en udsendt.

Jeg vil gerne være med til at give et indblik i de overvejelser, glæder og bekymringer, det indebærer for børnefamilierne – både før, under og efter en udsendelse – for dermed at bidrage til at skabe større trivsel for familier til udsendte og ikke mindst børnene. Mit ønske er at lave en film, der kan gøre det lettere for andre børn at forstå, hvad man oplever som barn af en udsendt soldat, og for børn af udsendte at se at de ikke er alene, og at deres tanker deles af mange andre.

Til formålet har jeg brug for jeres hjælp! Har du børn i alderen 7-14 år med en forælder, som skal udsendes eller har været udsendt, vil jeg være meget taknemmelig for at tale med dig om dine oplevelser, tanker og følelser, der er forbundet med udsendelse. Det vigtigste er, at du har lyst til at hjælpe mig til at forstå, hvordan livet med en udsendelse er, når man er børnefamilie.

Jeg håber meget at høre fra jer. I kan kontakte mig – helt uforpligtende for at høre mere om projektet – på telefon: 30 22 25 76 eller på mail: vibeke@bryld.com. ■

Vibeke Bryld
Filminstruktør

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

"DET ER FEDT, AT DET NÆSTEN ALTID ER HÅRDT"

Bag fjendens linjer skal det danske forsvar kunne observere fjendens bevægelser og lægge ruter i det skjulte. Det træner soldaterne fra Opklaringsbataljonen på Bornholm.

AF IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

OPKLARING

I det rå, kuperede landskab på Bornholm sniger en flok soldater fra Let Opklaring sig frem i en øvelse, der skal træne dem i opklaringsdiscipliner som skydning og ruteopklaring. 22-årige Samanta, der er konstabel i 1. Eskadron, har været en del af Opklaringsbataljonen, siden hun begyndte som værnepligtig i februar 2015.

Spørgsmålet

Hvad laver en soldat ved
Let Opklaring på Bornholm

"Jeg har valgt at blive her, fordi vi hele tiden lærer noget nyt og bliver bedre til det, vi allerede kan. Vi træner for eksempel frigørelsesskydning og ruteopklaring. Og så er det fedt, at det næsten altid er hårdt," siger Samanta.

Sværhedsgraden er høj allerede fra start, hvor værnepligten blandt andet byder på en ugentlig løbetur ned til vandet, hvor de skal dypes i Østersøens kolde vand; også i vintermånederne.

Samanta er holdets sygehjælper

Al den hårde og intense træning spredt sig som ringe i vandet til resten af Forsvaret, hvor Opklaringsbataljonen blandt andet bidrager med støtte til specialoperationsstyrkerne under øvelsen

Night Hawk, der gentages hvert andet år.

"Ud over det sjove i alle de udfordringer, vi får i det daglige arbejde, er noget af det gode ved bataljonen det store fokus på enheds- og enkeltmandsuddannelse," fortæller Samanta Sørensen.

Hun har fået rollen som junior medic, og har blandt andet været på et kursus i Aalborg.

Junior medic-rollen er lidt som en udvidet førstehjælper. Det er derfor Samanta, der skal hjælpe syge og sårede soldater, hvis de er i krig, og i det daglige på Almegårds kaserne underviser hun sine kolleger, så de også kan klare sig i de pressede situationer.

Selv om Samanta Sørensen ikke selv har været udsendt, er hun en del af en enhed, der ofte har været udsendt i missioner. Opklaringsbataljonen indgår nemlig i Forsvarets hurtige reaktionsstyrker. Det betyder, at de med kort varsel kan blive indsat hvor som helst i verden for at agere den kæmpende styrkes øjne og ører.

"Jeg vil da rigtig gerne ud og bruge alt det, vi lærer her. Det er ikke fordi, jeg har en drøm om at være i krig, men jeg stoler på mine soldaterkammerater. Og mit håb er, at jeg også er sådan én, man vil have stående ved sin side, hvis vi skulle blive udsendt," siger Samanta Sørensen. ■

SAMANTA SPØRGER:

Hvad laver en medarbejder ved FMI?

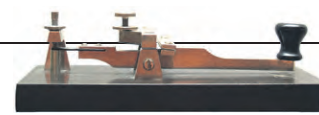
UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Officer i de 3 værn - LEDER
- Pilot - LEDER
- Løjtnant i Hæren - LEDER
- Sprogofficer - SPROG
- HRU (hjemsendte kan søge) - PROFESSIONEL SOLDAT

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

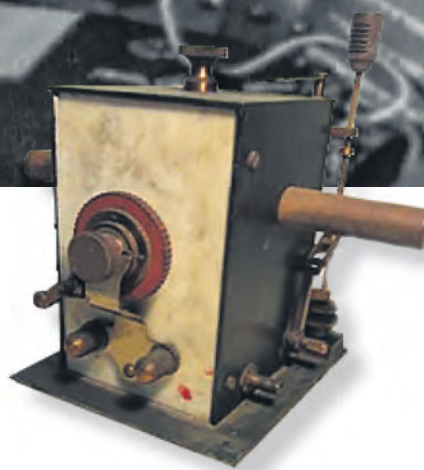
Følg Forsvarets uddannelser på

EN ÆRA ER SLUT:

LYNGBY RADIO FYLDER 100 ÅR OG LUKKER

FAKTA

Valdemar Poulsen (1869 – 1942)
opfinder i 1898 telegrafonen
- grundlaget for båndoptageren.

Søværnet indleder i 1899 forsøg
med trådløs telegrafi.

Valdemar Poulsen opfinder
Buegeneratoren 1902.

Gennemfører den første
radiosending af levende tale.

Forsøgsradio opføres på Nybrogårds
jorder ved Bagsværd sø i 1904/05.

Søværnet åbner kystradioen GRA
(senere OXA) på Holmen i 1909.

Statstelegrafen (P & T) åbner i 1914
Blåvand Radio.

P&T overtager i 1917 Lyngby Radio.

Statsradiofonien (DR) grundlægges i
1925 ved Lyngby Radio.

Lyngby Radios morsesignal ophører i
1999.

Forsvaret overtager i 2015 den
operative drift af Lyngby Radio fra TDC.

Scan koden og se videoen

En æra i dansk søfarts- og kommunikationshistorie slutter,
når de sidste 22 medarbejdere drejer nøglen til bygningerne på
bakken over Bagsværd Sø for sidste gang og i begyndelsen af det nye
år flytter til Forsvarets operationscenter i Jylland

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINSTER / VFK

HISTORISK

Kystradioens betydning for skibsfarten kan ikke overdrives. Utallige redningsaktioner til søs er sat i gang eller blevet koordineret fra masterne over Nybrogård i Lyngby ved København. Tusinder og atter tusinder af familier har holdt kontakt til søfolkene på verdenshavene via telegram, telegraf eller telefon. I dag kender de færreste til ord som krystalapparat, kortbølge og buegenerator. Men det er faktisk kun 17 år siden, de sidste morsesignaler tikkede ud fra telegrafisternes morsenøgler. Og ganske få år inden kunne skibe over hele jorden følge med i Radioavisen via morsetegn.

Lyngby Radios historie beskriver det tyvende århundredes rivende teknologiske udvikling. De første radiobølger med tale strålede takket være opfinderen af buegeneratoren, Valdemar Poulsen, ud fra bakken over Bagsværd Sø i 1905. Da Titanic forliste i 1912 etablerede

mange lande kystradioer. For Danmarks vedkommende begyndende med Blåvand Radio i 1914 og Post og Telegrafvæsenets overtagelse af Lyngby Radio i 1917. Lyngby Radio nåede i 1980'erne sin storhedstid. Cirka 100 ansatte overvågede og servicede radiotrafikken på verdenshavene og ekspederede mere end 700.000 telegrammer. Ved år-tusindeskiftet var radiotrafikken faldet til en tiendedel.

I dag klarer de tidligere kunder sig med den digitale kommunikationsteknologi. Mobiltelefoner, satellitter og internettet har overtaget kommunikationen. Der er dog stadig brug for at have opmærksomme lyttere til at reagere på nødråb.

46 år på jobbet

Mens Lyngby Radio for tidligere generationer var synonymt med søfart og radio til havets folk, er det i dag mest fiskere og andre folk på havet som genkender navnet, når der sendes nødmeldinger ud på VHF-radioens kanal 16.

De fleste af bygningernes kontorer og stuer er tomme, men på en enkelt vagtstue sidder ansatte og lytter døgnet rundt i Lyngby. To radiooperatører og en vagtchef er på treholdsskift parate til at reagere på meldinger om skibe på grund, i brand, med motorstop, helbredsskader eller MAYDAY.

Vagtchef Irene Olsen har prøvet alle scenarier siden en augustdag i 1970, da hun som 17-årig påbegyndte tjenesten. Nogle begivenheder husker hun dog bedre end andre.

"I 2004 fik jeg et nødkald fra to fiskere på en kutter. Båden var sprunget læk, og så forsvandt forbindelsen. Jeg skyndte mig at udsende Mayday Relay, men det viste sig senere, at de var sunket og begge omkommet."

Selv om oplevelsen hænger ved, og nødråbet ikke nåede frem, før det var for sent, så nager det ikke Irene og kollegaerne. De gjorde alt, hvad de kunne.

Irene Olsen har været 46 år på jobbet, men hun er ikke sikker på, at hun vil være en af de 16 ansat-

te, der skal være med til at flytte navn og virke til Forsvarets Operationscenter i Østjylland. Det kommer helt an på, hvor lange vagterne bliver, og om den lange transporttid er besværet værd.

Til Århus og så til Karup

Til gengæld er flytningen en gevinst for kollegaen Niels Kuhlmann, der trods sine 72 år er om trent nyansat. Lige nu pendler han nemlig fra boligen i Skive. Radiooperatørjobbet minder i øvrigt en del om hans arbejde i et flyveledertårn i Grønland.

"Jeg bruger den samme teknik til at snakke med skibe, som jeg gjorde med fly i Grønland. Og ja, det er da vemodigt, at alting lukker efter 100 år i Lyngby. Men jeg får kort vej til arbejde."

Lyngby Radios medarbejdere flytter til det nuværende operationscenter i Århus den 1. april 2017. Det er planen, at hele Forsvarets Operationscenter samles i Karup omkring 1. oktober 2017. ■

FARVEL TIL SKALSTRUP GIVER HANNE OG ERLING FEM TIMER TIL ARBEJDET

Tandlæge Birgit og klinikassistent Hanne er for længst gået i gang med at gøre sig klar til at flytte til Høvelte. Begge har valgt at flytte med blandt andet fordi, de synes, de er et godt team. Der bliver lidt mere plads at boltre sig på i Høvelte. Som det er nu, har tandlægen Birgit og klinikassistenten Hanne cirka en meter mellem klinikstolen og kontorstolen.

Flyvefysiologen Erling foran sit undertrykskammer, som Danmark fik i våbenhjælp tilbage i 1963. Det skal nu med til Skrydstrup. Samtlige flyvebesætningsmedlemmer skal blandt andet besøge "mørkekammeret", hvor man blandt andet får demonstreret, at vi ser bedst med øjets perifere syn.

Infirmeriet samt en række specialfunktioner lukker i Skalstrup 20. januar. Personalet flytter til henholdsvis Skrydstrup og Høvelte, hvilket rent professionelt giver god mening. Distancen fra medarbejdernes bopæl giver dog visse udfordringer.

TEKST OG FOTO: MARTIN FINNEDAL / VFK

FLYTNING

Rør og pumper i alle størrelser ligger nydeligt fordelt uden for Flyvestation Skalstrup, og man kunne godt forledes til at tro, at Grundfos har været forbi med byggemateriale til et nyt varmesystem. Udstyret, der desuden består af skab til oxygenflasker og en køledel, skal dog ikke ind men ud. Flyvefysiolog, seniorsergent Erling, er gået i gang med at pakke sit undertrykskammer ned. Den store grå kasse, der bruges til at simulere flyvning i 25.000 fods højde har haft sin sidste pilot på besøg i Skalstrup. Den 1. marts genåbner den i Skrydstrup i det, der kommer til at hedde "Infirmeri Sydjylland, Forsvarets Flyvemedicinske Center" (INFSYD/FFC). Her vil alle flyvemedicinske aspirantundersøgelser, USA-undersøgelser og store flyvemedicinske undersøgelser snart blive udført.

Det sker blandt andet i erkendelse af, at der i dag ingen flyvere er på Sjælland. Det er derfor spild af tid og penge at sende klienterne over bro eller med færge, når de på egen krop skal have demonstreret, hvad de bliver udsat for under ekstreme omstændigheder og derfra lære at tage deres forholdsregler.

To en halv time hver vej

"Arbejdsmæssigt giver det god mening at flytte hele butikken til Skrydstrup. Det er der, kunderne er. At det så for mig privat bliver lidt bøvet er en anden sag," siger flyvefysiologen Erling.

Han bor nemlig i Sydøstsjælland, og det kommer han formentlig til at blive ved med.

"Vi har faktisk haft vores hus til salg, men den pris, vi kunne få for det, betød, at vi ville komme derfra med en gæld. Så i ste-

det kommer jeg til at pendle de to en halv time hver vej".

En gang imellem vil han dog have sin daglige gang i Høvelte, hvor han skal stå for at bestille medicin og vacciner. Og der er så "kun" cirka fem kvarters transporttid.

Erling er ikke den eneste, der får ændret sin daglige transporttid. Hele infirmeriet på Flyvestation Skalstrup lukker, og det betyder, at alle medarbejdere flytter til enten Skrydstrup eller Høvelte.

I stedet forventes Infirmeri Nordsjælland, Forsvarets Dykkermedicinske Center (INFNSJ/FDC) at åbne på Garderkasernen i Høvelte den 20. februar 2017 i de lokaler, som i de seneste tre år har huset konsultationen for Livgardens værnepligtige.

Infirmeri Nordsjælland i Høvelte vil herefter være åbent for krævede helbreds- og tandvurderinger, vaccinationer og lægekonsultationer for værnepligtige. Infirmeri Nordsjælland vil også blive Forsvarets Dykkermedicinske Center. Det betyder, at Forsvarets dykkermedicinsk ansvarlige overlæge placeres på infirmeriet i Høvelte. Store dykkermedicinske undersøgelser og dykkeraspirantundersøgelser vil efter åbningen af infirmeriet blive foretaget her. Små dykkermedicinske undersøgelser kan foretages på alle infirmerier.

Nok så vigtigt får Høvelte, hvor i øvrigt de fleste af deres nuværende klienter alligevel kommer fra, fornøjelse af den tandkliniske trio Birgit, Hanne og tandplejer Zina. Tandlægen Birgit glæder sig til flytningen:

"Her må vi deles med tandplejeren om ét røntgenapparat. Og soldater på vej til udsendelse skal have taget 16 røntgenbilleder, så der kan godt være lidt ventetid."

Klinikassistenten Hanne glæder sig også til at komme ind i de røde murstensbygninger i Nordsjælland og væk fra Skalstrups

"flade barakker", som hun lidt ukærligt omtaler dem. Til gengæld bliver det noget af en tur, hun skal ud på for at fortsætte sit gode samarbejde med Birgit. Det tager nemlig op til tre timer med det offentlige til Høvelte fra Høng, hvor hun bor med sine tre skolesøgende børn.

"Vi møder halv otte, så jeg skal op halv fire for at nå det. Men jeg kan jo indhente noget søvn i toget," siger hun optimistisk og fortsætter:

"Jeg er ikke sådan en, der tager sorgerne på forskud. Vi tager det, som det kommer".

Tandlægen Birgit bor cirka midt imellem Roskilde og Høvelte, så hun lider ingen nød. Til gengæld betød flytningen af staben til Aarhus, at hun skal med færgen en gang om ugen – og op klokken "kvart i kvalme" som hun siger.

Alle flytter med

I modsætning til den flytning i Aarhus, kommer der denne gang ikke til at ske nogen udskiftning af personalet (alle flytter med), og det er hun glad for.

"I Aarhus er over halvdelen af medarbejderne nye. Det betyder, at der går meget viden tabt. Og meget erfaring. Forsvaret skal være glad for, at en mand som Erling vil flytte med, for han er nærmest den eneste, der har så speciel viden om det flyvefysiologiske. Hvis han ikke var der, er det ikke sikkert, piloterne kom op at flyve," siger tandlægen Birgit, der tidligere har været 25 år i Høvelte og er glad for at skulle "hjem".

For Erlings vedkommende har det ikke rigtigt været på tale ikke at skulle flytte med. Dertil holder han for meget af sit job.

"Jeg kan godt lide det, jeg laver. Sådan skal det også være, for ellers bliver ens arbejdsdag da først virkelig lang. Og så ved

man jo efterhånden, at skal man have noget med det her firma at gøre, lærer man ikke at være sart."

Hans kollega, flyvepsykologen Patrik, er enig. Han bor endda helt i Skanör lige syd for Malmö og kan forvente at have op til tre en halv time på arbejde. Hver vej. Han rejser dog allerede meget. I løbet af december har han for eksempel haft en uge med tre arbejdsdage i Oksbøl og derefter to arbejdsdage i Skalstrup.

"Jeg har været i Afghanistan 12 gange med Forsvaret og tre gange med Udenrigsministeriet. Man vænner sig til at være omstillingsparat. Man må tage det, som det kommer." ■

FAKTA

I forbindelse med Forsvarets Sundhedstjenestes planlagte flytning fra Flyvestation Skalstrup lukkes infirmeriet, Flyve- og Navalmedicinsk Center d. 20. januar 2017.

Infirmeriets medarbejdere og funktioner flyttes til hhv. Infirmeri Sydjylland på Flyvestation Skrydstrup og et nyindrettet infirmeri på Garderkasernen i Høvelte.

Konsultationen for de værnepligtige i Vagtkompagniet forventes bibeholdt på Gothersgades Kaserne i samme omfang som hidtil.

Konsultationen for værnepligtige på infirmeriet i Høvelte vil være åben i hele flytteperioden. FSU's sanitets- og sundhedsfaglige uddannelser (blandt andet uddannelse af førstehjælpsinstruktører og medics) bliver indtil videre i Skalstrup. De forventes at flytte til Aarhus i efteråret 2017.

Jeppe Michael Jensen har skabt Veteranfonden, der til sommer står bag én-dagsfestivalen Engage - af veteraner for veteraner og deres pårørende.

VETERANER SKABER FESTIVAL MED STORE NAVNE PÅ PLAKATEN

VETERANFONDEN & ENGAGE

Veteranfonden er et privat initiativ, der arbejder for at fremme vilkårene for danske udsendte og deres pårørende. Det omfatter ansatte og tidligere ansatte fra Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, Politi og tilsvarende organisationer. Veteranfonden er afvikler af veteranconcerten Engage.

Veteranfondens vision er gennem afvikling af kulturbegivenheder at medvirke til at støtte frivillige initiativer, der arbejder for at fremme vilkårene for veteraner og deres pårørende.

Veteranfonden ønsker gennem afvikling af kulturbegivenheden Engage at opnå følgende:

- Oplysning/Information: Oplyse samfundet generelt om veteraner og veteransagen.
- Anerkendelse: Skabe en platform til at vise påskyndelse af alle, der har været udsendt for Danmark.
- Aktivisering/sammenhold: Skabe en platform hvor veteraner og pårørende kan mødes med ligesindede.
- Indsamlingsaktivitet: Gennem afvikling af kulturbegivenheder skabe et økonomisk overskud, der kan uddeles til frivillige initiativer på veteranområdet.

Veteranfonden er ikke:

- En politisk organisation/ interesseorganisation: Veteranfonden beskæftiger sig således ikke med eventuelle enkeltsager, politiske mærkesager m.v.

Veteranfonden tilstræber følgende:

- I videst muligt omfang at benytte sig af frivillighed for derigennem at skabe størst muligt økonomisk overskud.
- I videst muligt omfang at drive fonden og kulturbegivenheden med personer, der selv er veteraner eller pårørende.

Følgende personer indgår i Veteranfondens advisory board:

- **Carsten Lassen:** Head of Solution SE Energi og Klima. Tidligere direktør for Copenhagen Jazzfestival og spillestedet Jazzhouse.
- **Christian Herskind:** Oberst af reserven, formand for Soldaterlegatet og Mars og Merkur. Advokat og direktør for Refshaleøen.
- **Christian Jensen:** Ansvarshavende redaktør på dagbladet Politiken.
- **Jette Albinus:** Oberst og leder af Veterancenteret i Ringsted.
- **Kristian Riis:** Direktør for management- og eventbureauet Volcano ApS. Musiker i bandet Nephew.
- **Magnus Restofte:** Kommunikationsdirektør på Det Kongelige Teater.
- **Peter M. Andersen:** Advokat, oberstløjtnant af reserven og formand for foreningen Folk og Sikkerhed.
- **Per Ludvigsen:** Generalløjtnant og viceforsvarschef.

Billetsalget til Engage 2017 er gået i gang. Læs mere på www.facebook.com/engagemusicfestival. Her kan man lige nu vinde 10 billetter til næste års heldagssevent på Refshaleøen. Billetter koster (fuld pris) 275 kroner i hele december. Herefter koster de 349 kroner stykket.

Omkring 500 frivillige veteraner skaber næste år en musikfestival på Refshaleøen i København. Alle med veterankort kommer ind til halv pris.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

INITIATIV

Ordet veteran har de seneste år været forbundet med PTSD og selvmord. Også selv om statistikken viser, at veteraner ikke er mere tilbøjelige til at tage livet af sig selv end gennemsnitsdanskeren. At ordet "veteran" langt fra altid er positivt ladet, skal der nu laves om på. En række veteraner med tidligere direktør for Billelugen, Jeppe Michael Jensen, i spidsen har skabt Veteranfonden, der til sommer står bag én-dagsfestivalen Engage - af veteraner for veteraner, deres pårørende samt alle andre borgere, der har lyst til at høre god musik. Og med veteraner menes alle, som har været udsendt i dansk tjeneste: Chauffører, sygeplejersker, politifolk, soldater med videre. På plakaten er blandt andre Mads Langer, Sort Sol, Magtens Korridorer, Duné og duoen Michael Falch og Poul Krebs.

Nok så vigtigt kommer indehave af et veterankort ind til halv pris. Der er foreløbig budgetteret med, at 5.000 veteraner kan komme ind til halv pris.

Ifølge Jeppe Michael Jensen er der mange grunde til, at veteranerne nu får en festival, hvor de forskellige faggrupper, som bliver udsendt i dansk tjeneste, vil få mulighed for på tværs af hinanden at mødes og skabe relationer samt dele deres oplevelser

fra udsendelser med hinanden.

"Først og fremmest synes jeg, det er vigtigt at give alle veteraner et klap på skulderen og fortælle dem, at de bestemt ikke behøver gemme sig. Jeg vil gerne være med til at give dem noget at være fælles om. Det gælder under selve festivalen, men det kan også være i arbejdet med at sætte den sammen. Der er masser af opgaver til veteraner, der for eksempel er fysisk eller psykisk skadede og har brug for noget meningsfyldt at foretage sig," siger Jeppe Michael Jensen, der har stor erfaring som iværksætter. Han arbejder i dag som kommerciel direktør for firmaet Go Dream.

Såret ved Maglaj

Jeppe Michael Jensen har selv en fortid som delingsfører i Beredskabsstyrelsen. Han var udsendt til det nuværende Bosnien-Hercegovina i 1993. Hans konvoj blev beskudt ved Maglaj, og han mistede tre kolleger. Selv "slap" han med et brækket ben samt granatsplinter i armene og det ene øjenlåg. Da han for tre år siden deltog i en sammenkomst i anledning af tyveårsdagen for angrebet i Maglaj, gik det op for ham, at veteraner af alle slags har brug for steder at mødes. Derfor vil der under Engage være såkaldte meeting points, hvor tidligere udsendte kan samles for eksempel som hold eller med en camp som udgangspunkt.

"Det er vores håb, at veteranerne selv skaber indholdet i deres meeting points. Vi skaber selvfølgelig rammerne, men det er op til deltagerne selv at bestemme, hvordan man vil mødes. Om man sætter telte eller flag op, eller hvad man gør for at skabe et samlingssted, blander vi os ikke i. Faktisk tror vi, det er vigtigt, at man signalerer den store forskellighed, der er, når man taler om veteraner," siger Jeppe Michael Jensen.

Engage får brug for omkring 500 frivillige til blandt andet marketing, sponsor- og samarbejdsaftaler, logistik, food'n' brewery, HR og musikalsk partnerskab. De første har da også allerede meldt sig under fanerne. Jeppe Michael Jensen håber på, at den store grad af frivillighed vil være med til at cementere, at man efter endt udsendelse kommer hjem med nogle kompetencer, der langt fra er alle forundt.

Det kan den tidligere sergent i Livgarden, Adam Sonnich Meinertz, skrive under på. Til daglig er han sekretariatsleder i organisationen Folk & Sikkerhed, og så er han er i øvrigt nu frivillig i Veteranfonden.

"Det er jeg, fordi jeg gerne vil være med til at udbrede den positive historie om veteraner. Jeg har fået meget godt ud af mine udsendelser, og jeg vil gerne være med til at vise, at vi som veteraner har en meget stor bredde og

mange kompetencer. For eksempel er vi ret gode til at organisere og bygge. Ikke mindst vil jeg gerne være med til at vise, at hvis der er noget, soldater kan, så er det at feste. Hvis du skal fortælle et godt budskab, så gør du det bedst ved at have en fed aften sammen," siger Adam Sonnich Meinertz.

Vil åbne i ny by hvert år

Når den første Engage kommer til at foregå i København, er det fordi, man har en kæmpe område som Refshaleøen lige ved hånden. Her er der plads til op til 25.000 mennesker. Og så er det fordi, Københavns Kommune har spændt et sikkerhedsnet ud under Veteranfonden ved at stille en underskudsgaranti på en million kroner. En af beslutningstagerne, medlem af Kultur- og Fritidsudvalget, Tue Hækkerup (S), er i øvrigt selv veteran. Arrangørerne er dog fuldt opmærksomme på, at der er veteraner alle mulige andre steder end i København.

"Det er vores mål at udvide med én ny by om året, så Engage i 2022 er at finde i fem byer. Vi skal ikke være en københavnerbegivenhed. Vi skal være et landsdækkende tilbud til samtlige veteraner," siger Jeppe Michael Jensen.

Eventuelle overskud såvel i 2017 som på længere sigt skal gå til at fremme andre initiativer, der arbejder for at fremme vilkårene for veteraner og deres pårørende. ■

FACEBOOK

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

Forsvaret har opdateret sit coverbillede.
12. december kl. 13:48 ·

Sirius vinterkursus i Mestersvig. Grønlandske slædehunde. Foto: Anders Kjærgaard 2015.

Synes godt om Kommenter Del

Sune Wadskjær Nielsen, Bette Rein og 571 andre

22 delinger

Skriv en kommentar

Peter Kier Super billede ... men 2 år gammelt?

Synes godt om Svar · 12. december kl. 21:32

Hej Peter Kier. I forhold til coverbilleder på Forsvarets facebook går vi først fremmest efter flotte fotos, men ikke nødvendigvis aktuelle, mens vi når det gælder opdateringerne i vores nyhedsfeed for det meste går efter aktuelle fotos eller levende billeder. Mvh. SUNE

Svar · 12. december kl. 09:43

Ole Rasmussen Det er der drenge bliver til mænd.

Svar · 12. december kl. 18:13

Leif Lillorp Gudskelov, ingen kontorer og små sko!!!!

Svar · 12. december kl. 17:02

Knud Erik Huus Kap Petersen?

Svar · 12. december kl. 17:37

Skriv en kommentar ...

JEG LÆSER

"I Am Ozzy"

Ozzy Osbourne

LÆS Ozzy's selvbiografi er en af de mest humoristiske, ærlige og selvironiske bøger, jeg har læst. Hvad den mand ikke har lavet af åndssvage ting og udsat sin krop for. Alt fra teenage-tyverier af babytøj til at vågne op i midterbatteren af en motorvej uden anelse om, hvordan han havnede dér. You name it – he did it!

"White Line Fever"

Lemmy Kilmister

LÆS Den legendariske frontmand fra rockbandet Motörhead fortæller om sit livs op- og nedture. Lemmy var aktiv til det sidste. Han døde i 2015 i en alder af 70 år, hvilket i sig selv er et medicinsk mysterium, når man hører om hans forbrug af Jack Daniels, kokain og kvinder. Og det er en gåde, hvordan han med sådan en livsstil stadig formåede at være ærlig, ydmyg og uhyre sympatisk.

"Viking Weapons and Combat Techniques" Willian R. Short

LÆS Jeg er medlem af en vikingekampgruppe, der dyrker kampsport med ægte (uslebne) sværd, økser og spyd. I denne bog forsøger forfatteren på inspirerende vis gennem praktiske studier og ud fra gamle tekster at anskueliggøre vore forfædres krigskunst.

Four Wheeler (e-magasin)

LÆS Min interesse for 4x4-køretøjer har medført, at jeg gennem mere end 15 år har abonneret på dette amerikanske blad. Her kan jeg blive opdateret på det enorme amerikanske marked inden for eftermonterede opgraderinger samt nyudviklede Jeeps, SUV'er og Pick-up-trucks.

Kaptajn Friis

EH101 produktionsleder,
Helicopter Wing Karup.
Efter 1. januar 2017: Lærer i
ledelse på Forsvarsakademiet

FORSVARET.TV

F-16
ANNO
1975

En over 41 år gammel film viser, hvad danske piloter havde at glæde sig til efter, hvad der er blevet karakteriseret som århundredets våbenhandel

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

HISTORIE

Den stiger som en raket, og den looper og ruller som luftens svar på en legesyg delfin. I 1975 blev F-16 demonstreret på og over Flyvestation Værløse foran en imponeret forsamling. Nyhedsværdien var stor, for blækket på

underskriften af det, der skulle blive kendt som "århundredets største våbenhandel", var endnu dårligt tørt.

Danmark skulle købe nye kampfly, og valget stod mellem den svenske Saab-37E Viggen, den franske Dassault Mirage F1E og altså den amerikanske F-16. I sidste ende valgte Dan-

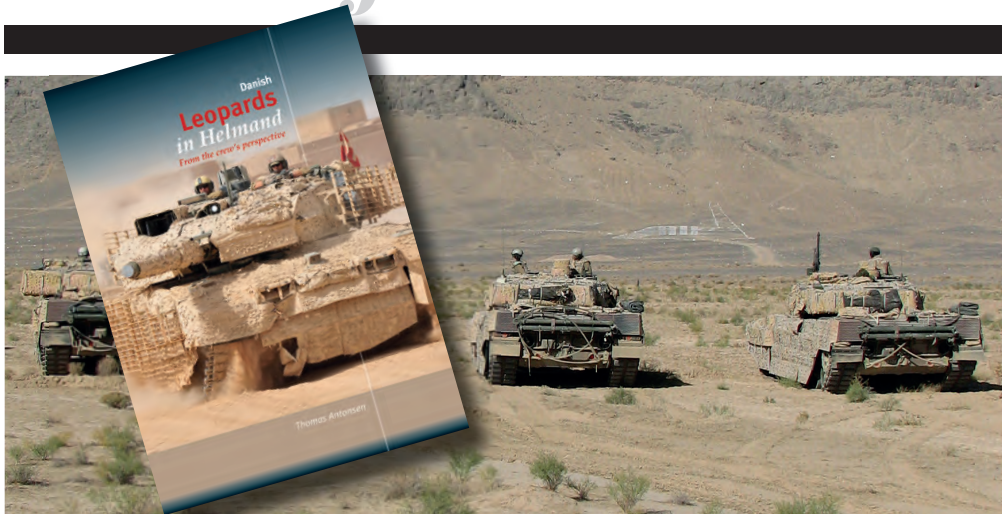
mark som bekendt at indgå i et multinationalt køberkonsortium sammen med Holland, Belgien og Norge om købet af den amerikanske maskine. Der er med andre ord ligheder mellem det indkøb af F-35, Danmark er i gang med nu. I den anledning har Forsvarets Arkiv fundet en 10 minutter lang video af F-16,

der præsenteres – fem år før den rent faktisk bliver leveret til det danske forsvar. Ud over billederne af den amerikansk bemalede F-16 kan man nyde en række andre fly – men også nostalgiske billeder af Unimog-lastbiler og lige så solide bakkenbatter. Og F-16? Ja den flyver som bekendt endnu. ■

F-16-
demonstration,
juni 1975

Se video på **Forsvaret.tv**

Ny bog: Danske Leopard i Helmand

BESÆTNINGSINTERVIEW: De danske Leopard 2A5-kampvogne, som var udsendt til Afghanistan fra 2007 til 2014 som en del af Danmarks bidrag til NATO's ISAF-mission, danner nu grobund for en ny bog, der udkom 15. december. Bogens formål er at fortælle historien om de kampvognsbesætninger, der bemandede de danske Leopard 2-kampvogne. Som læser får man indsigt i nogle meget personlige historier om besætningsmedlemmernes oplevelser, mens de var på arbejde i Afghanistan i et fremmed og ukendt terræn tusinder af kilometer hjemmefra. Bogen er blevet udarbejdet på baggrund af interview med cirka 40 besætningsmedlemmer. Den er blevet til ved hjælp af sponsorater. Overskud fra salget af bogen går til at støtte veteraner på KFUM's SoldaterRecreation i Holstebro. Du kan se mere om bogen på www.facebook.com/DanishLeopardsinHelmand/. ■

/VFK

TILBAGE TIL GRØNLAND IGEN

NANOK

Nordøstgrønlandsk Kompagni Nanok er en privat nonprofit organisation stiftet i 1992 på baggrund af det tidligere Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S. Kompagniet blev grundlagt i 1929 med det formål at udnytte naturreserver i Nordøstgrønland, primært ved fangst af polarræv. I dag er Nanoks formål blandt andet: "at bidrage til udbredelse af kendskabet til Nordøstgrønlands kulturhistorie samt at bidrage til sikring af områdets kulturminder og bygninger."

PALLE NORIT

Fra 1963-1965 var han Siriusmand. Efterfølgende var han fra 1990 chef for Siriuspatruljen og Forsvarets Vagt Mestersvig i 11 år. I mellemtiden havde han en periode som chef for Frømandskorpset. I dag er han pensioneret og bor i Odsherred.

Den tidligere Siriusmand, Palle Norit, arbejder sammen med ligesindede for at bevare en glemt del af Nordøstgrønlands historie.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN

GRØNLAND I Grønlands Nationalpark i Nordøstgrønland ligger fangstmandshytter spredt som et tavst vidnesbyrd om en svunden og for de fleste danskere ukendt tid. Et vidnesbyrd, der ville forsvinde, hvis ikke en gruppe dedikerede mennesker holdt den ved lige. En af dem er Palle Norit.

Slædepatruljen Sirius var kun 12 år gammel, da han som ung meldte sig til to år i den nordøstgrønlandske vildmark. Han havde næsten lige forladt gymnasiet og ledte efter eventyr.

"Dengang var der ikke noget, der hed basecamp ved Kilimanjaro eller ved Mount Everest. Du kunne ikke komme ud på Nordsøen, for der var ikke nogen boreplatforme. Der var ikke rigtig noget, der kunne drage et ungt menneske. Men det kunne slædepatruljen. Jeg var lidt af en vild krabat, så det sagde mig noget, at man skulle klare sig selv. Det var den udfordring, og det var naturen, der gjorde, at jeg søgte ind," fortæller han, der var med Slædepatruljen Sirius fra 1963 til 1965.

Skyder hul i slæden

Den unge Palle blev ikke skuffet over oplevelserne og friheden, der ventede ham i det øde område.

"Det er skønt at være der. Du skal kunne klare dig selv, for der kommer ikke nogen og hjælper, og der er langt til den næste isenkræmmer. Jeg husker en siriusmand, der havde fået ødelagt en opstander på sin slæde, det vil sige, at det hul, du surrer i, var knækket af. Hvad gør du så? Han tog sin 9 mm pistol og skød et nyt hul. Så man finder ud af at lave tingene med de midler, man har. Livet deroppe er også et frit liv, og så er du en del af Søværnet, og det

har altid været mere frit end for eksempel Hæren," fortæller han.

Palle Norit gik på pension fra Forsvaret i 2001. Men han var ikke færdig med Grønland.

"Jeg har grønlandskort hængende alle vegne. Jeg har grønlandslitteratur samlet på mit værelse ovenpå. Man har en veneration for området. Enten kan man lide det, eller også kan man ikke. Der er sjældent nogen grå mellemvej," fortæller han.

I en periode sejlede han som rådgiver, en såkaldt kendtmand, på flere krydstogtskibe, der blandt andet kom til Nordøstgrønland. Som kendtmand hjalp han med planlægning, med sin viden om forholdene i området og med at finde sikre steder, hvor gæsterne kunne komme i land fra gummibåde.

Hytter fra en glemt tid

Palle Norit er også involveret i at bevare en del af Grønlands historie, som de færreste kender eller nogen sinde kommer til at se – fangsthytter. Nordøstgrønland, som er nationalpark, er fyldt med små fangsthytter fra det, der kaldes fangstmandsperioden. Den strækker sig fra 1908-1960, og i perioden byggede danske og norske fangstmænd omkring 350 fangststationer og hytter langs kysten. Fra dem drev de jagt på blandt andet polarræv og en gang imellem isbjørn. Fangstmændene havde en hovedstation og otte-ti små hytter i deres jagtrevir. I de små hytter måtte de nogen gange blive i mange dage, når snestormen rasede, eller de skulle røgte fælderne.

Hytterne kender Palle Norit fra sin tid med hundeslæde i området. Dengang søgte slædepatruljerne nogle gange ly for snestorme og kulde i hytterne. Ligesom hytterne var depo-

ter med nødvendige forsyninger til de lange rejser. I dag er organisationen Nanok med til at vedligeholde de gamle hytter.

"Der var sådan en speciel atmosfære omkring de hytter. Når man med Sirius kom til sådan en gammel hytte, lå der som regel gamle bøger og udklip. Man kunne tydeligt se, at der var nogen, der havde hæget omkring de ting," fortæller han.

For Palle og resten af folkene i Nanok er det vigtigt at bevare de gamle hytter for eftertiden.

"Hytterne er næsten det eneste, der er af grønlandsk historie i området. Historikken i området starter omkring 1906. Kommer du længere tilbage, så skal du tilbage til Høgh-Hagen og Mylius Eriksen. De efterlod mest værder, som vi stadigvæk hæger om. Men for at finde dem, skal du norden for 77-78 grader," fortæller han.

Moderne hytter

I dag har Slædepatruljen Sirius fået mere moderne hytter til overnatning og forsyning. Hytter, som Palle har været med til at udvikle. Men de gamle hytter kan stadigvæk have en praktisk og i yderste konsekvens livreddende funktion for slædepatruljen.

"Det er stadigvæk muligt at forsyne og bruge de gamle hytter. Nogle gange kommer du ikke længere end én kilometer på et døgn, og så er det altså rart, at der er en hytte i nærheden, der er fyldt op," siger han og fortsætter:

"De moderne hytter, som vi laver i dag, gør det nemmere for slæderejserne, men jeg animerer da folk til at komme ind i de gamle hytter også. Om ikke andet så for at mærke atmosfæren," siger Palle Norit. ■

Major Karsten Marrup er chef for Center for Luftoperationer ved Forsvarsakademiet og Institut for Militære Operationer.

I internationale missioner er der ofte et sæt af restriktioner ud over krigens love. Ny forskning fra Forsvarsakademiet viser, at det langt fra er nødvendigt, hvis blot man forvalter operationen ud fra principperne i Mission Command.

ROBUST MANDAT SIKRER FÅ CIVILE TAB

Hvordan sikrer Danmark, at danske kampfly på den ene side overholder krigens love og på den anden side stadig indsættes effektivt i kampflyoperationer? Et robust politisk mandat og anvendelse af Mission Command og af en erfaren F-16 pilot som Red Card Holder. Det er opskriften ifølge ny forskning fra Forsvarsakademiet.

AF MARIANNE SMEDEGAARD HANSEN / FAK

MISSION COMMAND

Kampfly og civile taber blevet ord, der oftere og oftere indgår i samme sætning, og bekymringerne for såkaldte utilsigtede følgeskader (civile tab) er steget efter missionerne i blandt andet Libyen i 2011 og fejlbombningen af syriske styrker i september 2016.

Et nyt forskningsprojekt ved Forsvarsakademiet har set på, hvordan man bedst sikrer en overholdelse af krigens love samtidig med, at man kan indsættes effektivt i kampflyoperationer. Og det viser sig, at Danmark er rigtig godt med.

Fra politisk beslutning til kamp

Der kan - set fra en operativ synsvinkel - være en bekymring for, om det mandat, som de danske kampfly sendes ud med, i folkerettens navn bliver nedjusteret og altså bliver mindre robust, end godt er.

Der er nemlig lang vej fra den politiske beslutning til det endelige angreb.

"Det politiske mandat for en given indsættelse af kampfly er det, der sætter rammerne for, hvor og hvordan vores kampfly kan indsættes," siger major Karsten Marrup, som sammen med major Steen Kjærgaard er forfatter til forskningsprojektet.

"Lande som for eksempel Holland, Tysk-

land og Sverige indsætter ofte kampfly med specifikke restriktioner for anvendelsesmuligheder. Det har Danmark ikke gjort, hverken i Libyen i 2011, Irak i 2014-15 eller i Irak og Syrien i 2016. Fra politisk hold har man på den måde sikret, at de danske kampfly kan indgå i alle missioner i det fulde spektrum af operationer," siger Karsten Marrup.

Det politiske niveau er således det første niveau, hvor restriktioner ud over krigens love kan sættes, men som Danmark endnu ikke har sat.

Andet niveau er det ministerielle, hvor man har muligheden for at indskrænke det politiske mandat og lægge yderligere restriktioner for anvendelse af magt på. Dette er heller ikke sket i de kampoperationer, danske fly har deltaget i.

Tredje niveau er det operative niveau. Værnsfælles Forsvarskommando udarbejder operationsbefalingen og det dertil hørende magtanvendelsesdirektiv for styrken, der skal udsendes. Her kan også ske indskrænkelse af mulighederne for magtanvendelse, hvis operative eller taktiske forhold gør det nødvendigt. Heller ikke her er der blevet tilføjet nævneværdige restriktioner.

"Værnsfælles Forsvarskommando er meget opmærksom på, at hvis de danske kampfly skal kunne indsættes med den nødven-

dige grad af fleksibilitet og med et tilstrækkeligt robust mandat til at indgå i det fulde spektrum af operationer, er det i den taktiske udførelse af missionerne, at restriktioner og begrænsninger skal indlægges," forklarer Karsten Marrup.

Men der er stadig et fjerde niveau at tage hensyn til; når de danske kampfly indgår i koalitions- eller NATO-operationer, overgives de i operativ kontrol til koalitionen eller NATO. Og dermed bliver de underlagt de regler for anvendelse af våbenmagt (Rules of Engagement), der er gældende for den enkelte operation. Og her har de danske kampflypiloter oplevet, at der har været yderligere restriktioner i forhold til anvendelsen af væbnet magt.

Mission Command er løsningen

Når alle rammer er sat, står der en sidste mand (niveau) imellem kampflypiloten og tilladelsen til at angribe et givent mål. Nemlig Red Card Holderen - eller chefen for det danske Mission and Target Approval Authority - som indgår i koalitions- eller NATO-kommandokapaciteten, også kaldet Combined Air Operations Center (CAOC). Det er Red Card Holderen, der på Danmarks vegne godkender eller afviser tildelte missioner til de danske kampfly. Han skal sikre, at danske kampfly ikke påfører unødvendige civile tab, at vi bidrager til koalitions-

nens eller NATO's opgaveløsning og indsættes i overensstemmelse med de politiske målsætninger.

"Red Card Holderen er uden tvivl den person, der har den største indsigt i den enkelte mission og alle aspekter omkring den. Derfor er det både logisk og hensigtsmæssigt at placere ansvare for måludvælgelse og godkendelse hos ham," siger Karsten Marrup og konkluderer derved på sit eget forskningsspørgsmål.

"Mission Command er den bedste måde, Danmark kan bidrage effektivt til missionen på samtidig med, at fokus på at undgå civile tab fastholdes. Med Mission Command træffes nødvendige beslutninger på stedet af det bedst kvalificerede personel, som skal have prokura til at træffe dem - også selv om de kan medføre civile tab," siger han og slutter:

"Hvis kampflyoperationer, også internationalt, bliver forvaltet på samme måde, som vi gør - med Mission Command og en Red Card Holder - så behøver man ikke andre restriktioner end krigens love."

Læs mere i... Policy Briefet 'Hvordan håndterer Danmark risikoen for civile tab i sine bombeangreb med F-16?' af major Steen Kjærgaard og Major Karsten Marrup. Kan downloades her: www.fak.dk/publikationer.

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

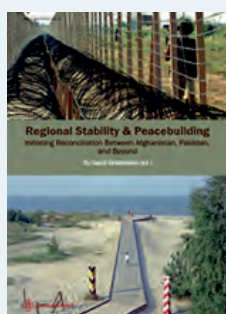
MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

Transition in Afghanistan

Forfattere: David Vestenskov og Mads Grønbech Pedersen

LÆS Dette Brief kigger på "Identified lessons" af tilbagetrækningen og kapacitetsopbygningen i Afghanistan - fra Sovjet-tiden til NATO's Resolute Support Mission.

Regional Stability & Peacebuilding - Regional Stability & Peacebuilding Initiating Reconciliation Between Afghanistan, Pakistan

2016 - David Vestenskov (red)

LÆS Mere integration er nøglen til udvikling i Afghanistan og Pakistan, argumenterer denne antologi, som rummer bidrag fra en række internationale og danske forskere.

Blended Learning med succes

Forfatter: Martin Hans Jensen, Forsvarsakademiet

LÆS Denne guide giver lærere og uddannelsesinstitutioner i og uden for Forsvaret inspiration til, hvordan man med succes kan gennemføre et kursus som et Blended Learning-forløb, dvs. som en kombination af fjernundervisnings- og tilstedeværelsesperioder.

HER ER DIN DEBATSIDE

Her kan du som læser og medarbejder få ordet og komme med holdninger, betragtninger, kritik eller spørgsmål, du gerne vil have svar på. Skriv dit indlæg til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at modtage det. **Det med småt:** Indlæg må som udgangspunkt ikke overstige 1.800 tegn. Vi kan ikke garantere svar på alle debatindlæg. Og vi kan ikke garantere, at der bliver plads til alle indlæg, men vi prøver.

Af
Michael Sejr Poulsen,
Flymekaniker / Aircraft-mechanic /
GEM Motorværkstedet
Produktionsområde Nord

Til kamp mod udlicitering

Vi har nu gennem flere år været vidner til, at Forsvaret har udliciteret sine opgaver. Men hvorfor? Udlicitering er så populært, fordi Forsvaret læner sig op af store firmaer, der på en meget kort bane kan love store besparelser. Men det er en kortsigtet løsning, der ser godt ud, når det skal fremlægges for politikerne på Christiansborg. At det så bliver væsentligt mere bekesteligt på sigt "glemmes", fordi der har været et skift af ledelse både i Forsvaret og på

Christiansborg. Nedenfor har jeg beskrevet, hvorfor det på langt sigt kan betale sig, at vi gør arbejdet selv.

- Er det billigere at udlicitere? Ikke nødvendigvis. Opgaven bliver udført som aftalt, men der bliver ikke lavet mere end det. Er der fundet fejl / mangler under et eftersyn, bliver disse ting måske ikke lavet umiddelbart, fordi dette ikke er indbefattet af den aftalte (billige) eftersynspris. Skal reparationer udføres, bliver det til en helt anden pris, som langt overstiger den pris, som Forsvaret selv kunne lave eftersyn/reparationen for.

- Billige eftersynsaftaler bliver forhandlet hjem, men skal genforhandles 2-3 år efter. Hvorfor? Fordi det firma, der nu engang vinder eftersynsaftalen til en billig pris, sætter dagsordenen for næste gang, der skal skrives under på en eftersynskontrakt. Det vindende firma har jo lugtet lunt. Forsvaret har ikke selv de folk eller udstyr til at foretage de påkrævede eftersyn, Forsvaret kan ikke gå andre steder hen, så det tidligere vindende firma sætter prisen. Hvorfor går Forsvaret ikke til en anden udbyder? Fordi en sådan ikke findes, og fordi Forsvaret er under konstant tidspres i forhold til at kunne løse opgaver.

- Vores nye kampfly skal repareres i udlandet. Så hvordan skal vores egne soldater/flymekanikere få den fornødne erfaring. Forsvarets F-16-mekanikere er i dag blandt verdens bedste. De holder en meget gammel flyver i tip-top stand, hvilket er forklaringen på, at Forsvaret kan udføre missioner langt fra Danmark i mange måneder. Hvorfor? Fordi vi har erfaringen og laver eftersyn/reparationer løbende, uden at der skal forhandles særlige eftersynsaftaler.

- Hvorfor har man lavet aftale om vedligeholdelse af motorer til EH101 med et stort firma i udlandet, når der i Forsvaret findes installationer/folk som med omskoling og mindre ombygning af faciliteter kan lave disse eftersyn / reparationer. Det har de gjort i 30 år på Forsvarets Lynx-helikopter.

- Hvorfor bliver der lavet eftersyn på Forsvarets transportfly i udlandet? Ja, det var billigt de første par gange, men nu

er prisen en anden Eftersynet bliver lavet, men ikke alle reparationer. De bliver først lavet herhjemme. Det vil sige, at man samler flyet i udlandet, flyver det hjem til Danmark, hvor vi selv laver reparationerne og flyver det tilbage til næste eftersyn. Er det billigt?

Kik nu lidt tilbage i tiden. Det kan man faktisk lære noget af. Forsvaret har altid været kendt for at vedligeholde deres ting, så de kan holde længe. Kig på hvornår F-16 blev indkøbt. Kig på hvornår S-61 blev indkøbt. Kig på, hvornår Lynx-helikopteren blev indkøbt. Og se så hvor mange timer, de tre flyvemaskiner har fløjet. Det har de kunnet, fordi de er blevet vedligeholdet af erfarne folk. Der har ikke ligget en fast eftersynsaftale med en fast pris, og det er her, filmen knækker i dag.

I dag lytter man mest til folk, der kan lave budgetter, og de folk kan kun forholde sig til et tal de kan putte ind i et regneark. Hvis man blander lidt sund fornuft og lidt erfaring omkring vedligeholdelse ind i deres regneark, fik man et sandt billede af udgifterne til vedligeholdelse. På den lange bane ville de fine aftaler med udefrakommende firmaer falde til jorden.

Hvad får vi ud af at holde vedligeholdelsen "inhouse"? Vi får nogle produkter, der er i tip-top stand selv efter mange år, og vi holder på nogle erfarne folk og danske arbejdspladser. Ikke mindst får vi et produkt, som vores udsendte soldater kan være stolte af. ■

I dag lytter man mest til folk, der kan lave budgetter, og de folk kan kun forholde sig til et tal de kan putte ind i et regneark.

Følg FPS på Facebook

Vi giver dig nyheder og viden om HR og personaleforhold

Scan QR-koden og få FPS i dit newsfeed

@ForsvarsministerietsPersonalestyrelse

TRÆNINGSTIPPET

Årets sidste træningstips i Forsvarsavisen er løbetræning med fartleg. Løb kan forbedre konditionen samt evnen til at restituere og akklimatisere til et varmere klima. En forbedret kondition er positivt relateret til sundhed. Løbetræningen understøtter samtidig Forsvarets Basiskrav

I alt 15 minutters løb. Forsøg at holde samme hastighed på alle dele med højt tempo og kom helt ned i fart under let løb/gang. Ideelt udføres programmet 3-4 gange om ugen.

Programmet bør udføres i løbesko for at mindske belastning på ankler og knæ. Efter endt træning bør du drikke lidt vand og tage et stykke frugt. **God fornøjelse!**

LØBETRÆNING

LØBETRÆNINGEN BESTÅR AF:

- 1 3 minutters let løb
- 2 2 minutters løb i moderat tempo
- 3 2 minutters let løb/gang
- 4 2 minutters løb i højt tempo
- 5 2 minutters let løb/gang
- 6 2 minutters løb i højt tempo
- 7 2 minutters let løb

AF ANDERS V. FRIDBERG / VFK. FOTO: GYRITHE LANZ

TEAM VETERAN

Skal man bevæge sig igennem Washington D.C. for at nå frem til startområdet i så god tid inden startskuddet på US Marine Corp Marathon, at man har tid til at snakke med løberne, skal man stå tidligt op. Men det gjorde Danmarks ambassadør i USA, Lars Gert Lose, gerne, da godt 20 danske løbere fra foreningen Team Veteran i slutningen af oktober besøgte den amerikanske hovedstad for at deltage i maratonløbet.

”Uden at rødme kan jeg sige, at noget af det mest givtige, man kan lave som dansk ambassadør i USA, er at tage imod danske veteraner og sætte dem i forbindelse med deres amerikanske kolleger, der er i samme situation. Det oplever vi, at der kommer utroligt mange gode

ting ud af,” siger Lars Gert Lose.

”Det betyder rigtig meget for hele holdet, at ambassadøren og hans folk møder op en søndag morgen for at sende os ud på turen. Og det samme gør den anerkendelse, veteranerne mærkede, da vi fredag inden løbet var inviteret til frokost på ambassaden. Forsvarsattachéen takkede veteranerne for deres indsats og fortalte, at den åbner døre hos beslutningstagerne i Washington,” fortæller Lars Bo Holm Pedersen, der er formand for Team Veteran.

Skaber de rigtige kontakter

Team Veteran er ikke den eneste danske veteranorganisation, der ynder at besøge USA. I september var det en skytteklub for veteraner, der lagde vejen forbi Washington og senere sammen med Lars Gert Lose tog videre til

AMBASSADØREN OG VETERANERNE

Danske veteraner elsker at besøge USA. Og den danske ambassadør i Washington sætter stor pris på kontakt med repræsentanter for den internationale militære indsats. Det hjælper ham med at åbne døre til beslutningstagerne i den amerikanske hovedstad.

New York for at deltage i mindehøjtidelighederne ved Ground Zero den 11. september. Ambassaden havde også arrangeret besøg i FN-bygningen i New York, hvor Mogens Lykketoft viste veteranerne rundt og var vært ved en frokost.

”Ambassaden har stået på hovedet for os. De har lavet et kæmpe stykke arbejde, hjulpet med kontakter til amerikanske veteraner, skaffet busser og arrangeret besøg hos firmaer,” fortæller overkonstabel-1 Finn, der er medlem af skytteklubben, og som også tidligere har været i Washington med Team Veteran.

Både i Washington og i New York bevægede de danske veteraner sig rundt i uniformer, og både Finn og Lars Gert Lose fremhæver, hvordan amerikanerne takker veteraner for deres tjeneste – uanset om de er udenlandske eller amerikanske.

”De var benovede over, at vi kom fra Danmark for at lægge kranser ved Ground Zero og ved den ukendte soldats grav i Washington,” fortæller Finn.

”Det er rørende at opleve, hvordan amerikanerne stopper veteranerne og takker dem for deres tjeneste. Det er min oplevelse, at det betyder meget for veteranerne, og det betyder meget for mig som dansker. Jeg er stolt over at gøre det stykke arbejde. Veteranerne og vores soldater i det hele taget er noget af det flotteste, Danmark har at byde på,” siger Lars Gert Lose.

Danmarks indsats huskes

Ambassadens arbejde med veteranerne er først og fremmest til glæde for de tidligere udsendte. Men ambassadøren ser også veteranbesøg fra Danmark som en mulighed for at huske amerikanerne på, hvad

Danmark har ydet i Afghanistan, Irak og i kampen mod ISIL. Det er ikke bare for at klappe veteranerne på ryggen, når forsvarsattachéen nævner sammenhængen mellem Forsvarets indsats og adgangen til beslutningstagerne i USA, forsikrer Lars Gert Lose. Han havde få dage inden interviewet til denne artikel været i kontakt med Trump-administrationen for at arrangere, at statsminister Lars Løkke Rasmussen som en af de første europæiske regeringsledere fik en samtale med den kommende præsident.

”Hvis der er en ting, folkene i den kommende administration kan huske, når du siger Danmark, så er det vores internationale indsats, og det veteranerne har ydet. Det kan ikke overvurderes, når vi kontakter Pentagon, Udenrigsministeriet og Det Hvide Hus,” fastslår Lars Gert Lose. ■

VERDENSREKORD, SØLV OG BRONZE I SKYDNING

Det blev til både en sølvmedalje, bronzemedalje og en verdensrekord, da det danske militære skyttelandshold deltog i VM under International Military Sports Council (CISM) i Doha i november.

AF KRISTEN TRAP

SKYDNING

Det danske militære skyttelandshold kan bryste sig af flotte resultater, efter det deltog i verdensmesterskaberne under International Military Sports Council (CISM) i Doha i Qatar. Det blev til intet mindre end en verdensrekord, en individuel sølvmedalje og en bronzemedalje for hold samt flotte resultater generelt. Konkurrencen fandt sted fra 12. til 20. november, hvor

47 andre nationer (cirka 450 atleter) også var repræsenteret.

Konstabel af reserven, Steffen, lagde stærkt ud på 300 meter standardriffel og lå til en guldmedalje, da de 20 knælende og 20 liggende skud var affyret (199 i knælende og 199 i liggende) – fem point foran den nærmeste skytte fra Norge. Den norske skytte var desværre seks point bedre end Steffen i de sidste 20 skud stående, så resultatet blev en flot sølvmedalje til Steffen.

I holdskydning i 300 meter standardriffel Danmarks indsats huskes ud af 25 hold, og det var dermed et godt resultat at komme hjem med.

Gentog bronzemedalje

De to sidste stævnedage gjaldt det militær hurtigskydning på 300 meter, en disciplin, hvor 300 meterholdet blev bronzevinder i Rio i 2010 og året efter verdensmestre samme sted i 2011. Flyverspecialist Allan samt kaptajn Lars var med på holdet i 2010, og konstabel af

reserven, Steffen, var med i 2011. Holdskydningen blev afviklet over tre skydehold, hvor kaptajn Lars lagde ud med en fjerdeplads. På næste skydehold var det Steffen, som vandt sit skydehold og satte verdensrekord i disciplinen med 577 point. Efter de to første skydehold lå Danmark til en medalje, så flyverspecialist Allan vidste, hvad det gjaldt, da han gik på banen. Allan klarede presset, og bronzemedaljen fra 2010 blev gentaget. Sidste stævnedag var det så den indi-

viduelle konkurrence i 300 meter militær hurtigskydning, hvor Steffen igen lagde stærkt ud og længe lå til en medalje mere, men endte på den utaknemlige fjerdeplads.

Danmark deltog også med et hold på grovpistol (pistoler på over 32 kaliber (7,65 mm)), samt to damer på 50 meter riffel og en dame pistolskytte. De havde alle kvalificeret sig til CISM og havde en fantastisk oplevelse ved at deltage i konkurrencen på verdens flotteste skydebaneanlæg. ■

PROFILER

SYSTEMKRITIKER FANDT RO BLANDT GIFTGASSER OG FARLIGE STOFFER

En af Forsvarets første kvindelige ingeniører og en ihærdig forkæmper for ligestilling går nu på pension.

Efter at have haft sin gang på Flyvestation Værløse i næsten 30 år, takker 68-årige Janina Szpilman af som laboratoriechef og som forkæmper for ligestilling og mangfoldighed i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

TEKST OG FOTO: FLEMMING DIEHL / FMI

LIGESTILLING

”På en måde er der kommet noget godt ud af, at jeg droppede sprogundervisningen efter blot tre måneder. For det, at jeg taler med accent, gør, at folk kan huske mig. For Janina - det er jo hende, der taler så mærkeligt.” Udsagnet indrammer, hvem Janina Szpilman er. Chefen for Forsvarets Laboratorium gik her i november på pension, og hun kan se tilbage på en karriere, hvor hun uanset hvad, så muligheder snarere end barrierer. Og det på trods af, at hun tidligt i sit liv blev smidt ud af sit land:

”Jeg har altid kæmpet for en sag. Det gjorde jeg også som student i Polen i 1968. Ikke at jeg var frontfigur eller noget, men jeg var med i en gruppe bestående af studenter, der var kritiske over for det daværende regime. Det var også en periode med megen antisemitisme i Polen. Mange med jødisk baggrund blev opsagt på arbejdet og fik valget, at enten blev man sigtet for forbrydelser mod regimet, eller også rejste man ud af landet. Rejste man ud, mistede man sit statsborgerskab,” fortæller Janina Szpilman, der på det tidspunkt læste til svagstrømsingeniør på det tekniske universitet i Warszawa.

Sammen med sin familie søgte hun om politisk asyl i Danmark, og her blev sporene lagt til en lang karriere i det danske forsvar. Vejen gik dog først via genoptagelse af studierne som svagstrømsingeniør. Den vej viste sig dog at være ret så stenet:

”Jeg var den eneste kvinde og udlænding, og ingen talte med mig. Måske kunne de heller ikke forstå mig, så jeg havde det ikke godt. Jeg valgte at starte forfra og begyndte at læse til kemiingeniør,” siger Janina Szpilman, der på dette studie fandt flere kvindelige medstuderende.

Lige efter studiet fik hun job ved Foss Electric, og senere hos bl.a. Cowi Consult. På det tidspunkt var hun ved at specialisere sig i vurdering af giftighed af gasser, der opstår ved brand.

Kolde fødder førte til Forsvaret

”Jeg blev bange for, at jeg var ved at blive for specialiseret, og så skiftede jeg til Flyvematerielkommandoen (FMK), hvor jeg fik job som sagsbehandler for farlige stoffer og materialer. Det har jeg aldrig fortrudt.”

Den polsk-fødte ingeniør oplevede straks, at hun var anderledes. For det var i 1987, hvor den Kolde Krig var godt i gang, og den polske baggrund betød, at en clearing tog et halvt år. Først godkendt stod den dog på

velkomst hos chefen for FMK, generalmajor Johannes Skjøth, samt en masse nysgerrige kolleger:

”En kvindelig ingeniør var lidt af et særsyn dengang. Så når jeg gik rundt, skulle alle lige hen og se giraffen. Jeg husker også en tjenesterejse, hvor vi skulle ud at køre med en minibus. Den kørte dog ikke, og vi ventede og ventede. Jeg spurgte, hvad i alverden vi ventede på, og så blev der sagt, at vi ventede på ingeniøren fra FMK. Jamen det er mig!, sagde jeg ret højt Dengang var man bare slet ikke vant til, at kvinder kunne være ingeniører.”

Glem alt om kvoter

Fem år efter blev Janina gruppeleder, og siden da har hun taget turen op af chefstigen. I de sidste 15 år har hun været chef for Forsvarets Laboratorium, der siden hen blev en del af Forsvarets Materieltjeneste og nu er en del af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

”Da jeg blev chef, var der næsten ingen mandlige laboranter. Nu er det næsten fifty-fifty. For jeg tror på, at en blandet arbejdsstyrke er den mest optimale. Jeg har dog aldrig troet på, at man skal indføre kvoter for køn eller etnicitet. Man skal ansætte den, der er bedst til jobbet, men har man

to, der er lige godt kvalificeret, så kan man med fordel se på for eksempel køn.

Ud over at være med i et utal af arbejdsgrupper i for eksempel NORDEFECO, har laboratoriechefen været yderst aktiv som tillidsrepræsentant, i Forsvarets ligebehandlingsudvalg, medlem af Kvindeudvalget i Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), og senere blev hun formand for Foreningen af Ingeniører i Forsvaret (FIF).

Du er ikke et offer

”I ingeniørfaget er der sket rigtig meget inden for ligestilling og mangfoldighed. Du ser også mange flere kvindelige ledere og chefer. Vi mangler dog stadig at få lidt flere kvinder i det øverste lag af ledere, men det skal nok komme med tiden,” påpeger Janina med overbevisning i stemmen.

På falderebet af en lang karriere giver hun lige andre kvinder og minoriteter et råd med på vejen:

”Man må aldrig se sig selv som et offer. Hverken som kvinde eller for eksempel indvandrer eller flygtning. En kvinde kan måske ikke lige løfte lige så tunge genstande som en mand, og som minoritet taler du måske med accent. Men frem for at se på det, man ikke kan, så skal man se på alle de andre muligheder, man har.” ■

NY CHEF FOR HÆRENS OFFICERSSKOLE

UDNÆVNELSE: Oberst Nicolas Theodors Veicherts tiltrådte den 5. december 2016 som ny chef for Hærens Officersskole. Han udnævnes i den forbindelse til oberst. Oberst Veicherts kommer fra en stilling som chef for Forsvarsakademiets Institut for Sprog og kultur, der blandt andet uddanner Forsvarets Sprogofficerer. Han indledte karrieren i 1986 ved Gardehusarregimentet i Næstved og udnævntes til premierløjtnant i 1992. Efter den operative førings-

uddannelse (OFU) og generalstabskursus (2002-04) kom han til Forsvarsakademiets Institut for Strategi med en to årig afstikker til Dansk Institut for Internationale Studier. Siden har han været udsendt til Afghanistan 2007 og Pakistan 2010-12. Oberst Nicolas T. Veicherts har skrevet en række artikler og kroniker om tidens krig med særligt fokus på militære og civile relationer. ■

Foto:FAK

INTERVIEW

MIKKELLER

Er Danmarks mest eksporterede mikrobryggeri med eksport til 50 forskellige lande.

Har gæstebrygget på mikrobryggerier over hele verden – fra Belgien og USA til Rusland, Kina og Brasilien.

Har brygget hus-øl til en række af verdens bedste restauranter, heriblandt Noma, El Celler de can Roca (Spanien) og Alinia (Chicago).

Har produktion i Belgien, USA og Norge.

Åbnede tidligere på året (2016) dets første fysiske bryggeri, Mikkeller Brewing, i San Diego.

Producerer i øjeblikket på otte forskellige bryggerier.

Producerede sidste år (2015) 2.6 millioner liter øl. Har 15 barer, fem restauranter og fire Bottle Shops fordelt over 10 lande og tre kontinenter.

Har 20 ansatte i bryggeriets administration i København, ti hos Mikkeller i San Diego og omkring 250 på barene internationalt.

”Jeg går stadig i uniform,” siger Jacob Gram Alsing om sit lange hår, fuldskæg og hættetrøje. ”I den verden, hvor Mikkeller arbejder, handler det om mikrobryggede øl, passion og håndværk. Hvis jeg kom til møde i skjorte og slips, ville jeg i stedet signalere mainstream og big business, og det går slet ikke.”

JACOB GRAM ALSING / OPERATIONS MANAGER

”Jeg vidste absolut ingenting om at brygge øl...”

Major Jacob Gram Alsing valgte efter 19 år i Forsvaret at skifte til et job som operations manager i mikrobryggeriet Mikkeller. Med Alsing ombord er bryggeriet på få år vokset fra 8 til over 200 ansatte.

AF LARS BO AXELHOLM / FOTO: SARA SKYTTE

ØL Hvis man interesserer sig bare en lille smule for special-øl, så ved man også, at danske Mikkeller anses for ét af verdens allerbedste mikrobryggerier. Stifteren Mikkel Borg Bjergsø har på lidt over 10 år skabt sig et renommé som én af verdens bedste ølskabere. Men hvad, de færreste ved, er, at Bjergsø de seneste år har haft forhenværende major Jacob Gram Alsing ved sin side.

”Når folk spørger mig, hvilken rolle jeg spiller i forhold til Mikkel Borg Bjergsø, så plejer jeg at sige, at han er hjernen, og jeg er musklerne,” siger Jacob Gram Alsing, som medarbejderne hos Mikkeller i øvrigt ofte kalder for ’majoren’.

Mikkeller åbnede den første ølbar på Vesterbro i 2010 – men i dag står Mikkeller bag ølbarer, bryggerier og restauranter fra Seoul i Sydkorea til San Diego i Californien. Sidste år bryggede Mikkeller 2,6 mio. liter øl.

”Men samtidig er Mikkel og jeg også meget ens – vi er begge to ’fixere’ – vi får ting til at ske. Men hvor Mikkel er den kreative, tager jeg mig af driften. Vores filosofi er, at alt er muligt, og med alt det vi gør, forsøger vi at vise, at vi ikke behøver at være så jantelovsagtige her i Danmark.”

Jacob Gram Alsing underviste indtil for fire år siden som underviser på Operations- og Føringsuddannelse på Forsvarsakademiet OFU, men da Mikkel Borg Bjergsø tilbød ham jobbet som daglig leder, var han ikke i tvivl:

”Det var såmænd ikke for at få en bedre løn. Men jeg kunne se, hvilket enormt spændende potentiale, der er i Mikkeller. Og det ville jeg virkelig gerne være med til at opbygge,” siger han.

”Da jeg begyndte, havde jeg en drøm om, hvor langt vi kunne nå på fem år, og i dag er vi meget tæt på at være der, så nu har vi selvfølgelig sat nye mål.”

Og det var vel at mærke ikke fordi han vidste en masse om ølbrygning, at Alsing fik jobbet. For at bruge hans egne ord, så ’vidste han absolut ingenting om at brygge øl’. Det var derimod majorens evne til at opbygge en organisation, som Mikkeller havde brug for.

Operationel analysemodel i brug

”Der går ikke én dag hos Mikkeller, hvor jeg ikke bruger den operationelle analysemodel. Jeg har haft ansvaret for at opbygge en helt ny organisation, hvor jeg med min militære baggrund har viden om, hvordan vi skaber de rigtige strukturer og kommando-

veje. Og samtidig ved jeg, hvordan vi måler på vores resultater og kan anvende den viden, vi får, når vi måler,” fortæller Jacob Gram Alsing.

Som operations manager er Alsings opgave at styre de projekter, som chefen Mikkel Borg Bjergsø får ideerne til. Hvad enten det handler om at afvikle en ølfestival i Boston, overtage et bryggeri i San Diego eller åbne ølbarer i Tokyo og Seoul. Samtidig har han ansvaret for at opbygge organi-

”

Jeg kunne godt lide sammenholdet, at samarbejde med kolleger, der ville være de bedste, og det sammenhold vi havde om at løse opgaverne.

sationen, hvor medarbejderantallet er vokset fra 8 til 200 på fire år.

”Selve strategien for vores vækst er meget stærkt inspireret af militære operationer, fordi det giver god mening i forhold til den måde, vi styrer biksen på. Vi laver ’lines of operation’, ’objectives’ og ’milestones’. Så hele den metodik og projektledelse, som du lærer som officer, har jeg brugt, hver gang vi har et nyt projekt.”

Jacob Gram Alsing fremhæver også, at han gennem sine mange år i Hæren har lært at arbejde med forskellige typer:

”På ledelsesplan har jeg set ufatteligt mange mennesketyper, og jeg har lært, hvordan du opnår resultater med forskellige typer. Og selv om jeg ikke har været i Helmand, har jeg truffet beslutninger under stort pres. Selv om det er vanvittigt vig-

tige beslutninger, jeg træffer i mit nuværende job, så er der altså ikke nogen, der bliver slået ihjel. Det har givet mig en stor ro i min egen person.”

Endelig har internationale udsendelser givet Alsing vigtige egenskaber, forklarer han:

”Jeg er vant til at arbejde på engelsk, og det har været fuldstændig afgørende, at jeg er vant til at forhandle på engelsk, selv når det gælder komplicerede forhandlinger.” Så karrieren i Forsvaret har givet Jacob Gram Alsing nogle stærke kompetencer for en civil karriere, der er dog enkelte områder, hvor han mangler kompetencer.

”Når det gælder viden om økonomi og marketing, har jeg ikke haft den nødvendige viden, så den har jeg været nødt til at læse op på ved siden af. Og så har jeg også været nødt til at sætte mig ind i, hvordan man brygger øl,” siger han med et smil.

Rigidt system, men ...

Selv om Jacob Gram Alsing altså valgte at forlade Forsvaret, kan han ind i mellem godt savne det særlige fællesskab, som kendetegner arbejdspladsen.

”Nogle gange kan jeg da godt savne at stå med kolde tæer i Jægerspris,” griner han. ”Jeg kunne godt lide sammenholdet, at samarbejde med kolleger, der ville være de bedste, og det sammenhold vi havde om at løse opgaverne. Som menneske kan jeg godt lide de omskiftelige arbejdsopgaver, som jeg havde mulighed for at få i Hæren. Igennem mine 19 år havde jeg omtrent 16 forskellige job. Nye opgaver, nye kolleger og nye steder, det gør Forsvaret til en enorm spændende arbejdsplads,” siger Jacob Gram Alsing.

”Jeg savner også den ensartede forståelse af, hvad en opgaveløsning indebærer, og jeg savner det strukturerede uddannelsessystem, der sikrer den nødvendige faglighed på alle niveauer. Og så savner jeg helt sikkert at kunne holde fri, uden at der kommer nye e-mail konstant.”

”Omvendt så er Forsvaret som arbejdsplads stadig et meget stort og rigidt system, og det savner jeg ikke. Det er meget svært at få lavet noget om, og jeg synes, at man i Forsvaret burde satse noget mere på de unge talenter, end man gør i dag. Lige som man på fodboldlandsholdet laver et generationsskifte.”

”Men altså hvis jeg blev fyret her, så er det slet ikke utænkeligt, at jeg ville ringe til Forsvarsministeriets Personelstyrelse, men jeg ville nok lige klippe håret først,” slutter Jacob Gram Alsing. ■

Jacob Gram Alsing

Født 1974

Erhvervs erfaring

2012 -

CoO, Mikkeller ApS

2010-2012

Center for Landmilitære Operationer, Instruktør på generalstabskursus.

2008-2010

Uddannelse på Forsvarsakademiet

2006-2008

Hærens Officersskole, lærer på Kaptajnskursus

2005-2006

Næstkommanderende og operationsplanlægger, PRT Feyzabad, Afghanistan

2005

Batterichef, uddannelsesbatteri, Artilleriregimentet, Varde

2004

Logistikofficer ved uddannelsesafdelingen, Artilleriregimentet Varde

2003-2004

Kaptajnsuddannelse

1999-2004

Kongens Artilleriregiment, Sjælsmark

2002-2003

Middeltungt Haubitsbatteri ved Kongens Artilleri Regiment Næstkommanderende

Udsendelser

2006

(7 mdr) Feyzabad, Afghanistan, ISAF PRT FEY hold 4

2001

(3 mdr) Bosnien, SFOR hold 13

2000

(7 mdr) Bosnien, SFOR hold 11

2003 - 05

Kongens Artilleriregiment Stabsofficer

2002 - 03

Stabskompagniet ved den danske bataljon i Kosovo Næstkommanderende

1999-01

Kongens Artilleri Regiment

Diverse officersfunktioner

Uddannelse

2009 - 10

Stabskursus, Forsvarsakademiet (Akkreditering til "Master of Military Science" er igangværende). Udnævnelse til major.

2008 - 2009

Operations og Føringsuddannelse (generalstabskursus), Center for Landmilitære Operationer, Forsvarsakademiet

2004 - 2005

Kaptajnsuddannelse, Hærens Officersskole. Udnævnelse til kaptajn.

1996 - 1999

Officergrunduddannelsen, Hærens Officersskole. Udnævnelse til premierløjtnant.

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

